

parlament

a szerkesztőségek figyelmébe!

tó/e

1968. december 18.

a mai bkk. 2. /megkezdte.../ számú hírünkre a következő javításokat adjuk:

a 10. folytatás 3. bekezdése 7. sorában „hatékonyágának követése,, helyett **n ö v e l é s e** irandó.

a 12. folytatás 5. bekezdésének utolsó sorában a szám utáni **f ő** szócska kimarad.

a 14. folytatás 2. bekezdése 4. sorában kezdődő mondat helyesen a következőképpen hangzik: a többi közt elmondotta, hogy az állami költségvetés az egészségügy fejlesztésére évről-évre százmilliókat juttat, mégis esztendőről-esztendőre emelkedik a táppénzes betegek száma. ennek...

a 16. folytatáson dr. Lévárdi Ferenc miniszter neve „i,, -vel irandó.

a 17. folytatás 1. bekezdése 1. sorából az „ez,, szócska törölendő.

a 23. folytatás 4. bekezdése / - amilyen kedvező.../ utolsó előtti sorában „megbecsülésével,, helyett **m e g b e c s ü - l é s é b ő l** irandó.

a 27. folytatás 3. bekezdés /weiszböck rezsóné.../ utolsó előtti sorában **győr és sopron** irandó.

a 34. folytatás 4. bekezdésének első mondata helyesen: ezzel az országgyűlés befejezte **s z e r d a i** tanácskozását.

/mti/

- v é g e -

19.55/gy

ll

- 56 -

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti b e l f ö l d i h i r e k

1968. december 19.

bb. 1. a posta előkészületei az ünnepi nemzetközi „telefon-
randevúkra,, - előjegyezhetők a külföldi beszélgetések

1 kf/kf/gy/le

1968. december 19.

karácsonykor és újévkor ugrásszerűen megnövekszik a nemzetközi magán telefonbeszélgetések száma. tavaly csaknem tízezer ilyen telefonhívást kapcsoltak az interurbán központ kezére.

a helyközi távbeszélő igazgatóság a tapasztalatok alapján felkészült a várható forgalom zavartalan lebonyolítására, s az átlagos beszélgetés számnak megfelelően bejelentette igényét a tengerentúli beszélgetéseket lebonyolító kicserélő központoknak. a hazai nemzetközi központot már 23-án megerősítik, s az ünnepeken háromszorosára növelik a létszámot. a központ minden dolgozója a három ünnepnapon legalább kétszer ügyeletes lesz.

a posta műszaki-technikai és személyi lehetősége azonban véges, s a legnagyobb erőfeszítések árán sem képes az igények szerint 17-22 óra között lebonyolítani a több ezer nemzetközi beszélgetést annál is kevésbé, mert - főleg a tengerentúli kapcsolásoknál - a külföldi központhoz kell igazodnia. ezért is kéri, hogy ne ragaszkodják a közönség az esti órákhoz. a külföldre szóló karácsonyi és újévi telefonbeszélgetések - mind az európaiak, mind a tengerentúliak már most megrendelhetők. a posta az igényeket előjegyzésbe veszi, továbbítja a nemzetközi kicserélő központokhoz, s a kapcsolat várható idejéről értesíti az érintett előfizetőket.

az ünnepi nemzetközi forgalommal kapcsolatban még egy figyelemztetés. az idén kezdte meg működését a budapesti fél-automata nemzetközi telefonközpont, amely lehetővé teszi, hogy a csehszlovák, a lengyel, a szovjet, az ndk, az osztrák, a francia és az nszk telefonközpontból közvetlenül tárcsázhassák a budapesti előfizetőket. előfordul tehát, hogy nem magyar nyelven érkezik a hívás. kéri az érdekelteket, hogy ne tegyék le a hallgatót akkor sem, ha nem tudnak szót érteni a külföldi központ kezéről, mert annak jelzésére a budapesti kollega segít a kapcsolat létrehozásában. /mti/

- 1 -

bb. 2. bemutató az irodalmi színpadon

1 fe/kzs/gy/ká

1968. december 19.

megan terry, az amerikai avantgarde kitűnő művésze három esztendővel ezelőtt jelentette meg a vietnami háború poklát egy kis zsebszínházban. azóta a mű bejárta Európát is és mindenütt sikert aratott. nemcsak aktuális témája, a vonzó, hanem szokatlanul merész formája is: tánc, balett, pantomim, zene és szöveg kelt együttes hatást.

az irodalmi színpad ezt a ma is aktuális darabot tűzte műsorára. a bemutatóra december 22-én, vasárnap került sor. a művet ungvári tamás fordította és simon zsuzsa kossuth-díjas rendező állítja színpadra. a főbb szerepekben almásy évat, császár angélat, lelkes dalmát, papp évat, várhegyi terézt, szilágyi tibort, fodor zsókat, szokolay ottót és somhegyi györgyöt láthatja a közönség.
-/mti/

bb. 4. munkában a tobozverők

a vid-cs/kzs/gy/ká

1968. december 19.

a kiskunsági erdőgazdaság homoki fenyeveseiben - elsősorban kelebia, bugac és kerekegyháza környékén - megkezdődött az erdei- és a fekete-fenyő termésének begyűjtése. idén bőséges volt a toboz-termés, s néhány nap alatt három vagonnyit vertek le és szedtek össze az erdei munkások. a tervek szerint az idén legalább hét vagonnyi tobozt gyűjtenek. a kelebiai erdőgazdaságban megkezdték a fenyőtoboz szárítását, a bugaci erdőszetben pedig rövidesen begyűjtik a magpergető helyiség kemencéit. a fenyőmagvak nagyrészt a csemetékertek használják fel: évente 40-50 millió kis tüleveleű fácskát nevelnek a homokvidék erdősitésére. a gyűjtők számának az export bővülő lehetőségeivel is. tavaly Spanyolországba, Olaszországba és Franciaországba szállítottak nagyobb mennyiségű erdei- és fekete-fenyő magot, az üres tobozokat pedig Ausztria vásárolta meg diszítási célokra./mti/

..

- 2 -

bb. 3. magyar kutatók Indiában és Afrikában

k jf/jf/gy/1e

1968. december 19.

dr. szederjeli ákos, a fővárosi állat és növénykert főigazgatója többhetes indiai és kelet-afrikai utra indult. tanulmányútján kapcsolatokat teremt a két világrész állatkertjeivel, így például Tanzánia első, arushában levő zoológusával. egyúttal megbeszélést folytat az 1971-ben hazánkban megrendezésre kerülő első vadászati világkiállítás afrikai anyagának trófeabírálatáról./mti/

..

bb. 5. „op-art”, báránycsok

a vid-cs/kzs/gy/ká

1968. december 19.

a fajta hátsági állami gazdaságban megkezdődött a juhok ellése. a birkafelek január közepéig előre láthatólag 5 000 - 6 000 kisbáránnyal gyarapodnak. a gazdaság számára szerint a külföldön keresett pecsenyebáránycsok már februárban 25-30 kilogrammos súlyban értékesítik. az idén első ízben „op-art”, báránycsok is napvilágot látnak a gazdaságban. hampshire fajtájú kosokat vásároltak, s az utódok fekete fejűek, fehér foltosak és rövidlábuak lesznek. a rendkívül széles hátú hushibrid-báránycsokot nem tenyésztik tovább, hanem tejcs-báránycsokként, vagy pecsenyebáránycsokként értékesítik. a kiváló tulajdonságú, rendkívül gyors fejlődésű hushibridbáránycsokból a jövő év elején legalább 600-at exportálnak Olaszországba./mti/

..

bb. 6. varjú- és szarkafelek

a vid-cs/kzs/gy/ká

1968. december 19.

tolna megyében rendkívül elszaporodtak a szürke- és feketevarjak, a szarkák és a szajkók. az utóbbi napokban valószínű varjú- és szarkafeleket figyeltek meg a megye több vidékén, főleg Szekszárd környékén, a sárközben, valamint az ártéri erdők mentén.

Folyt. köv./

- 3 -

bb. 6. / varju-.... folyt./ gy

a ragadozó madarak „inváziója”, a vadásztársaságokat most arra készíteti, hogy fokozott gondot fordítsanak az apróvad védelemre. a vadásztársaságok a tél folyamán irtóhadjárato-
kat szerveznek a kártevők ellen, hogy megelőzzék a szürke-
varjak, a szarkák és a szajkók súlyos kártételeit. ugyan-
akkor javasolják az óriás csapatokban vándorló feketevarjak
létszámapasztását is. Kérjük, hogy az ornitológusok döntse-
nek a régi vitás kérdésben: vajon a feketevarjak haszna
arányban áll-e a rendszeres kártételeikkel?/mti/

..

bb. 7. befejezték a ronyva patak első szakaszának szabá-
lyozását

a vid-cs/kzs/gy/ká

1968. december 19.

a sátoraljujhely határában folyó ronyva patak szabályozá-
sát tavaly kezdték meg. a nagyszabású munkát az tette szükség-
gessé, hogy a patak évről-évre kiöntött, s rendszeresen
károkat okozott. a bodrog torkolatától a város széleig ter-
jedő mintegy 7 kilométeres patakmeder rendezése 50 millió fo-
ritba kerül. a szabályozást a bodrognál kezdték, s most a vá-
ros határáig húzódó első három kilométeres szakasz rendezési
munkáit fejezték be. a jövő évben megkezdik a városon átveze-
tő patakszakasz rendezését és kiépítését. a városi tanács a
mederrendezés során 27 lakást építtetett az árviztől veszé-
lyeztetett területen lakók részére, akik máris beköltöztek új
otthonukba. a ronyva patak rendezése egyúttal lehetőséget ad
arra, hogy megszüntessék a bodrog-közt a zempléni hegyvidék-
kel összekötő kisvasut sátoraljujhelyen átvezető szakaszát,
amely mindinkább nehezítette a város közúti forgalmát. a
kisvasut részére most a ronyva töltése mellett létesítenek új
töltést. a ronyva és a kisvasut töltése, a tervek szerint,
1972-re készül el. a rendezéssel értékes területeket nyer
a város, ahol zöldövezetet, s 200 új lakásból álló korszerű
városnegyedet alakítanak ki./mti/

..

- 4 -

bb. 8. szovjet kukoricafajták a beregi földeken

a vid-cs/tné/ká/gy/ká

1968. december 19.

szabolcs-szatmár megye beregi tájain a sokhelyütt kopár,
zsombékos, szerkezet nélküli földeken gazdálkodó termesztő-
vetkezetek számára évről-évre számottevő gazdasági előnyt
jelent a magyar-szovjet együttműködés. az idén főleg a kuko-
ricatermesztésben érvényesült a segítségnyújtás. az immár
európaszerte ismert j.a. pitra, kárpátukrajnai kutató há-
rom kukoricafajtájával érték el a legjobb eredményeket a
beregi tsz-ek. a vir-156-os ukrajnai kukorica síló alapanyag-
ként 450 mázsa, szemtermésként pedig - májusi morzsolóban
számítva - 40 mázsa holdankénti átlagot adott. a tsz-ek bevé-
te lét körülbelül negyedmillió forinttal növelték a nagyüze-
mi szovjet fajtakisérletek révén. a jövő évben a szovjet ku-
korica fajtákat csaknem ezer holdon termesztik a szatmár-be-
regi táj, valamint a nyírség tsz-ei. a segítségnyújtás vi-
szonásaképpen a szabolcsi nagyüzemek bankuti buzafajtákat,
továbbá kisvárdai nemesítésű burgonyát és csillagfürt vető-
magot adnak kárpát-ukrajna kolhozainak és szovhozainak./mti/

..

- 5 -

bb 9. pedagógusok szakszervezete központi vezetőségének ülésé-
t fe/hav-ju hk 1968. december 19.

a pedagógusok szakszervezetének központi vezetősége csütörtökön tanácskozási ült össze a gorkij fasorban levő székházában. napirendi pontként hangzott el dr. csűrös zoltán egyetemi tanár elnöki beszámolója a legutóbbi ülés óta végzett munkáról.

hámosi sándor osztályvezető az oktatási intézmények dolgozó és tanuló egészségvédelmének helyzetével foglalkozott, az előterjesztésből kitűnik, hogy a tantervek ma már felölelik a balesetelhárítási, egészségvédelmi jellegű oktatási-nevelési célokat. a nevelési tervek pedig a tanulók életkori adottságainak figyelembevételével határozzák meg az egészségügyi követelményeket. jelentős tényezője az iskolai munkavédelem fejlődésének, hogy az utóbbi években megjelent valamennyi rendtartás - az iskolatípus sajátosságának megfelelően - külön fejezetben foglalkozik a munkavédelmi feladatokkal. ezek hatására az oktatási intézményekben munkavédelmi megbízottakat jelöltek ki, negyedévenként munkavédelmi szemléket tartanak és következetesen foglalkoznak az egyes foglalkozási ágak, tantárgyak balesetelhárításával. jelentős mértékben javultak az oktatási intézmények dolgozóinak munkakörülményei és a diákok tanulási feltételei. az elmúlt öt év alatt hárommilliárd-háromszázmillió forint értékben új oktatási intézmények épültek, s a már meglévők felújítására, korszerűsítésére egymillárd-hatszázmillió forintot fordítottak. hasznos lenne, ha a tervezők és a kivitelezők a jövőben kikérmék a pedagógiai tudományokkal foglalkozó szakemberek véleményét, tanácsát, hogy az új létesítmények az adott anyagi lehetőségeken belül is jobban szolgálják a pedagógia mai és távlati céljait.

a vezetőség a továbbiakban a pedagógusok üdültetésének helyzetével foglalkozott. az idén 27 800 pedagógus, oktatási dolgozó töltötte szabadságát szakszervezeti üdülőkben. ezen belül örvendetesen emelkedett a családos üdültetések száma. az ország legszébb vidékein, szanatóriumokban és gyógyfürdőkben tölthetik meg érdemelt pihenésüket a pedagógusok. számosan jártak a szovjetunióban és a népi demokratikus országokban, többen látogattak hajóval bécsbe és az aldnárára. a szot XXI. kongresszusa határozata értelmében hozzákezdtek új üdülők építéséhez is, így a többi között siófokon, gyulán és a rózsadombon, újabb üzemekkel és vállalatokkal kooperálva üdülők építéséhez kezdtek debrecenben és sopronban is. mindezek lehetővé teszik, hogy a jövőben még nagyobb számban jussanak pedagógusok szakszervezeti beutalóhoz. /mti/

10.00/ju

-6-

1009 szel
1000 Dm

bb 10. halálos közlekedési balesetek

fné-ju hk

1968. december 19.

veszprém és nagyvázsöny között henn ferenczi éves, jejes, sikos uton nem az utviszonyoknak megfelelően, szabálytalanul vezette a veszprémi víz- és csatornamű vállalat tehergépkocsiját és járművével áttért a menetirány szerinti baloldalra, majd az árokba borult. a baleset következtében a tehergépkocsi utasai közül rózsás gyula 56 éves segédmunkás kávési lakos a kórházba szállítás közben belehalt sérüléseibe, két személy könnyebben megsérült. a rendőrség henn ferencet őrizetbe vette. abony határában herbály sándor 23 éves gépkocsivezető mezőtúri lakos a mezőtúri ruházati ktsz tehergépkocsijával szabálytalan elzés következtében összeütközött egy vele szembe jövő autóbusszal. a baleset következtében herbály, valamint utasa, nagy istván 24 éves rakodómunkás súlyos, az autóbusz vezetője és öt utasa könnyebb sérülést szenvedett. a rendőrség herbály ellen az eljárást megindította. a halmaji vasútállomáson egy mozgásban levő személyvonatról lelépett és a vonat alá esett horváth istván 63 éves tsz-tag, s olyan súlyosan megsérült, hogy a helyszínen meghalt. szabálytalanul közlekedett a sínek között hódmezővásárhely és földéák vasútállomás között id. bereczkai andrás 67 éves tsz-tag földéaki lakos és egy mozdony halálra gázolta. /mti/

bb 11. halálos üzemi baleset

mg-ju hk

1968. december 19.

a mosonmagyaróvári timföldgyárban az egyik kazán salakleeresztése közben a salak rázuhant tóth mihály 59 éves fűtő-csoportvezető, mosonmagyaróvári lakosra, aki olyan súlyosan megsérült, hogy a helyszínen meghalt. a felelősség megállapítására a vizsgálat folyamatban van.

--

I gépkocsivezető

II sándor

11.20/ju

-7-

112 szel
1300 Dm

bb 12. a divsz vietnamért

fné szb hk

1968. december 19.

a vietnami nép győzelméért, a szabadságért, a függetlenségért és békéért indított világifjúsági akciókampány küldöttsége, a demokratikus ifjúsági világszövetség és a nemzetközi diákszövetség főtitkárának vezetésével, november 22-től december 6-ig látogatást tett a vietnami demokratikus köztársaságban. a küldöttség, amelynek tagjai a kampányban résztvevő különböző nemzeti ifjúsági és diákszervezetek képviselői voltak, találkozott a vdk dolgozó ifjúság szövetségének és a dnff ifjúsági szervezetének képviselőivel, látogatást tett a vdk különböző tartományaiban és eszmecsereket folytatott a kampány második szakaszáról, valamint a világifjúsági vietnami szolidaritási találkozó előkészítéséről, amelynek gondolatát a ix. világifjúsági találkozó küldöttel egyhangúlag elfogadták.

december 20-a, a dnff megalapításának évfordulója alkalmából a divsz irodája nyilatkozatot adott ki, amelyben ismét megerősíti a dnff támogatását, hangsúlyozva a dnff óriási jelentőségét dél-vietnam lakossága igazságos törekvéseinek valóra váltásában és állást foglalva a kampány továbbfejlesztése mellett.
/mti/

--

bb 13. kihirdették a sajtópályázat eredményét

tud/fe/mg szb hk

1968. december 19.

a magyar újságírók országos szövetségének nőbizottsága és a magyar nők országos tanácsa március 8-a a nemzetközi nőnap alkalmából sajtópályázatot hirdetett, a nő kettős hívatása társadalmunkban, címmel. a beérkezett 65 pályamű közül a zsűri az első díjat szemes piroskának, a nők lapja munkatársának ítélte. a két második díjat Lágrády Eszter a népszava és kertész Magda a nők lapja munkatársa nyerte el. a harmadik díjat Kálmán Györgyi, a textilesek című üzemi lap, Köves Rózsa, a magyar nemzet és Thierly Árpád a dunántúli lap munkatársa érdemelte ki írásával.

csütörtökön ortutay Zsuzsa az mnot titkára a muosz-ban ünnepélyesen adta át a díjakat. /mti/

--

11.40/ju

11.54.200/
1300-Dm

-8-

bb 14. fehér és piros kávé, olimpia,,, faburkolatu camping super - megnyitott a videoton ünnepi rádió és televízió kiállítását

kf/-s hk

1968. december 19.

a székesfehérvári videoton gyár csütörtökön nyitotta meg hagyományos karácsonyi rádió-és televízió kiállítását a baross téri szivárvány műszaki áruházban, ahol több éves szokás szerint bemutatja az eddig gyártott, s a jövőre forgalomba kerülő készülékeit. az áruháznak „jól jött”, a kiállítás, hiszen a karácsonyi vásár idején eddig az utolsó darabig eladott minden televíziót.

a december 31-ig nyitvatartó kiállításon megismerkedhetnek a látogatók a jövőre forgalomba kerülő félig tranzisztorizált fortuna televízióval, a szuper-modern lakásokba illő fehér és piros kávé olimpia készülékkel, a favorit robbanásmentes képcsöves változatával. a rádiók közül a lemezjátszóval és nagyteljesítményű hangszóróval kombinált melodia, a sellő strandtáska és a faburkolatos igen tetszetős camping super táskarádió az újdonság.

a kiállítás szépséghibája, hogy a nyitáskor - éppen a karácsonyi csúcsgyűlés közepén - alig volt a bemutatott készülékekből. a videoton ígérte, hogy a legkeresettebbekből, a sztárból, a fortunából, az olimpiából és a mobillettéből már többszázat szállít péntekre az áruháznak. /mti/

--

11.25/ju

12.00
1300-Dm

-9-

bb 20. vas megyei építészeti pályázaton

a vid kz/mg szb ká

1968. december 19.

a vas megyei tanácsi tervező iroda kollektívája nevezett az osztrák építés- és műszaki minisztérium, valamint bécsi városi által meghirdetett pályázatra. a pályázóknak a bécsi egészségügyi szervezetek, valamint egy nemzetközi konferencia-központ székhez kell megtervezniük. a pályázatokat csehszlovák, finn, angol, osztrák, francia, svájci, nszk-beli és lengyel szakemberekből szervezett zsűri bírálja el. a nyertes munkák díjazására 2,3 millió schilling áll a zsűri rendelkezésére. a vas megyei szakemberek ezuttal első ízben képviselik hazánk építészeti kultúráját nemzetközi pályázaton. /mti/

bb 21. négy millió forint értékű társadalmi munka

a vid kz/mg szb hk

1968. december 19.

a város fejlesztésében elért eredményeket összegezte csütörtöki ülésén a szombathelyi városi tanács. a város fejlődésének fontos tényezői közé sorolták az isis szálló, a vérellátó alközpont, a sugárterápiás centrum, a husz tantermes zeneiskola, a 16 tantermes derkovits lakótelepi általános iskola elkészültét. felépült 770 új lakás, a jáki uti orvosi rendelő, öregek napközlőháza, korszerű új bölcsőde nyílt. utak felújítására, építésére csaknem 9 millió forintot, lakásfelújításokra mintegy 17 millió forintot használtak fel, a város parkterülete 66 000 négyzetméterrel nőtt. a vízellátás, bár ennek fejlesztésére is 4,5 millió forintot költöttek, még mindig nem kielőgítő. a következő két évben éppen ezért további 16 millió forintot ruháznak be ilyen célra. 85 millió forintos költséggel épül az új gázmű. elismeréssel szóltak a tanácsülésen arról, hogy a lakosság a város fejlesztését mintegy 4 millió forint értékű társadalmi munkával segítette. határozatot hoztak arra, hogy a végrehajtó bizottság fordítson megkülönböztetett figyelmet a városban működő szervek és intézmények beruházásainak tervszerű összehangolására. /mti/

13.05/szb

-12-

13.05

13.05

bb 22. elkészült az egri hőközpont

vid-kz/mg-ju ká hk

1968. december 19.

elkészült, s csütörtökön megkezdte próbaüzemelését az új egri hőközpont. távfűtési hálózata, a híres egri gyógyfürdő épületeit, az egri fedettusodát, a szomszédos reuma-kórházat, a tisztasági fürdőt, stb. látja el hőenergiával. óránkénti teljesítménye 3 millió kalóriás, ami a későbbiekben 6 millió kalóriára növelhető. /mti/

bb 23. utavatás

a vid-kz/mg-ju ká hk

1968. december 19.

ujvári sándor a zala megyei tanács végrehajtó bizottságának elnök csütörtökön átadta rendeltetésének obornak község 6 kilométeres új bekötőútját. ezt a falut a rossz utviszonyok miatt eddig csak a nyári száraz, illetve a téli fagyos időben lehetett megközelíteni gépjárművel. a bekötőút megteremtette a lehetőséget annak, hogy a község határában már több mint két évtizede felárt jódos gyógyvizet is hasznosítsák. obornakon kívül még négy zala megyei község kapott az idén bekötőutat. /mti/

bb 29. magyar-mongol árucsereforgalmi megállapodás

i sz/fné-ju hk

1968. december 19.

budapesten befejeződtek a magyar-mongol kereskedelmi tárgyalások és aláírták az 1969. évi árucsereforgalmi jegyzőkönyvet. a tárgyalások a kölcsönös megértés és barátság szellemében folytak.

a jegyzőkönyv értelmében a magyar külkereskedelmi műszereket, gyógyszert, kötöttáru és egyéb könnyűipari, fogyasztási cikket szállít mongóliába, ahonnan különféle gyapjút, bőrruházati cikket, bőrkabátot és zekét, továbbá juhbelet és egyéb árut vásárol.

a jegyzőkönyvet magyar részről dr. szalai béla külkereskedelmi miniszterhelyettes, mongol részről n. ocsirabal külkereskedelmi miniszterhelyettes írta alá. az aláírásnál jelen volt bacsoni jeno, külkereskedelmi miniszter első helyettese, a külügyminisztérium több vezető munkatársa. ott volt m. zsamszran, a mongol népköztársaság budapesti nagykövete és részt vettek a két ország kereskedelmi küldöttségeinek tagjai. /mti/

14.25/ju

-13-

14.25/20

15.04

bb 25. / 400-450 millió szabad munkaóra kapacitás van még a tsz-ekben - anket a technika házában

t jf/jf-ju hk

1968. december 19.

a magyar agrártudományi egyesület csütörtökön anketot rendezett a technika házában: az ország minden részéről érkező szakemberek a tsz-ek kiegészítő tevékenységének tapasztalatait vitatták meg. zombori Antal a tot munkatársa bevezető előadásában hangsúlyozta, hogy a legújabb felmérések szerint a tsz-ek ilyen irányú tevékenysége állandó fejlődésben van, amit az is bizonyít, hogy az 1966 évi 2.5 milliárd forinttal szemben idén már 6.5 milliárd forintos árbevételt érnek el. az így befolyt összeg a közös gazdaságok összes hazamoztított termelési értékének már 14-15 százalékat adják és komoly jövedelmi forrást jelent.

a bevétel legjelentősebb része a szolgáltató, elsősorban az építőipari tevékenységből származik. hozzávetőleg 2.5-3 milliárd forintos árbevétellel számolnak a gazdaságok, bár a tapasztalatok szerint építőipari tevékenységet a legtöbb helyen nem kifejezetten a jövedelmezőség miatt folytatnak, hanem azért, mert nem találhatnak a helyi építkezésekre külső vállalkozót. két év alatt megkétszereződött a közvetlen áruértékesítésből származó haszon, az ebből eredő árbevétel idén várhatóan meghaladja az 1.6 milliárd forintot. ellenben az egyik legfontosabb területen, az élelmiszeripari feldolgozó tevékenységben stagnálás mutatkozik, leginkább azért, mert az élelmiszeripar jövedelmi rátája az egyéb iparágaknál alacsonyabb. egyes területeken az egyenlő elbírálás elve is csorbát szenved, ugyanis a tsz-ek például nem kapnak vágott baromfi dotációt és nem részesülnek a vendéglátóipar részére a meleg ételek kiszolgálására folyósított állami támogatásban sem.

a tot számítása szerint a jövőben leginkább a bedolgozó rendszerben várható fejlődés. a közös gazdaságokban hozzávetőleg még mindig 400-450 millió szabad munkaóra kapacitás van, amit úgy lehetne lekötöni, ha az iparvállalatok több bedolgozó részleget helyeznének ki vidékre. a rendelkezésre álló munkaerő lekötésével a tsz-ekben további 8-10 milliárd forintos termelési értéknövekedés realizálható. az ilyen kooperáció nem a gyors „meggazdagodás” eszköze, általában csak szolidabb jövedelmet jelent, de még így is évente 1-2 milliárd forintos termelési érték növekedést jelenthetne. a jövőben várhatóan erőteljesebben fejlődik majd az élelmiszeripari tevékenység és valamelyest lassaul a közvetlen értékesítés növekedésének üteme. /mti/

14,45/ju

be

1540

-14-

bb 27. ifjúsági gyűlés martfűn

vid-kz/mg-ju ká

1968. december 19.

ifjúsági gyűlést rendeztek csütörtökön a kimsz megalakulásának 50. évfordulója tiszteletére martfűn az alföldi könnyűipari központjában. a mintegy 700 fiatal részvételével megtartott ülésen Szász László, a Kisz Szolnok megyei bizottságának titkára méltatta az évforduló jelentőségét. felolvasták a Kisz központi bizottságának levelét, kitüntetések nyújtottak át a kommunista ifjúsági mozgalom helyi alapító tagjainak. az üzem egyik a lapszervezete asztalos János kommunista mártir nevét vette fel, egy másik Kisz szervezetet pedig trencsényi józséfről, a hősi halált halt repülőtisztől neveztek el. /mti/

bb 26. olajkitörés a lgyőn

a vid.kz/ju ká

1968. december 19.

olajkitörés történt csütörtökön az a lgyői szénhidrogén medencében, az épülő ipartelep szomszédságában. az egyik kut vizsgálása közben a feltört olaj szikrától lángra lobbant s hatalmas fátylaként lobog. az olajbányászok, a szakemberek, a nagy apparátussal kivonult szegedi tűzoltósággal együttműködve először a lángok elfojtását, majd a kitörés megszüntetését kísérlik meg. /mti/

bb 35. a békéscsabai konzervgyár termék-bemutatója

vid-kz/mg-ju ká hk

1968. december 19.

csütörtökön békéscsabán, a Kiszövi kiállító termében megnyitott a helyi konzervgyár termék-bemutatója. a világ minden tájára exportált száraztésztából tíz fajtát, továbbá 25 fajta savanyúságot, főzeléket, befőttet és egyéb konzervet állítottak ki. a termék-bemutatón a látogatók kívánságára árusítottak is. a legtöbbet a szárított hagymazuza lékből és a hagymaporból vásárolták. /mti/

16.00/11

16.00/11

- 15 -

bb 29. az új gazdaságirányítási rendszer tapasztalatairól tárgyalt a hazafias népfront szabotcs-szatmár megyei bizottsága

a vid/kz szb hk

1968. december 19.

az új gazdaságirányítási rendszer tapasztalatairól, társadalmi és politikai hatásáról tárgyalt csütörtökön nyiregyházában a hazafias népfront szabotcs-szatmár megyei bizottsága. a tapasztalatokat egyértelműen kedvezőnek ítélték. az új gazdaságirányítási rendszer bevezetése óta, - mint rámutattak, - a foglalkoztatási gondokkal küzdő vidéken a tanácsiparban foglalkoztatottak száma 15 százalékkal, az építőiparban foglalkoztatottaké pedig 5 százalékkal emelkedett. a mezőgazdasági üzemek bővítették tevékenységi körüket. a múlt év közepétől együttesen 47 melléküzemet alakítottak ki. több termelőszövetkezeti építőipari vállalkozás és gépjavitó társulás jött létre, s mindez kedvezően érezteti hatását a szövetkezetek jövedelmében. az előzetes számítások szerint a tagság között az idén körülbelül 100 millió forinttal többet osztanak ki mint tavaly. /mti/

--

bb 30. közlekedési szabadegyetem szekszárdon

vid kz szb ká

1968. december 19.

közúti közlekedési szabadegyetem nyílt csütörtökön szekszárdon a gépjárművezetők részére a tit megyei szervezetének rendezésében. az első napon a nemzetközi közúti egyezményekről és azok jelentőségéről hangzott előadás. /mti/

--

bb 31. újra termel az átépített ózdi 2-es kohó

vid kz szb ká

1968. december 19.

csütörtökön lecsapolták az első vasadagot a jubileumi versenyben határidő előtt átépített, s részben korszerűsített ózdi 2-es kohóból. az átépítés rövidítésével nyert 20 nap alatt több mint 7 000 tonna nyersvas készül terven felül, számottevően javul az acélmű alapanyag-előállítása, több készárut szolgáltatnak a hengerek. /mti/

--

16.55/gy

- 16 -

de 17

bb 32. hetvenöt éves szegedi tudósok köszöntése

vid kz /mg szb hk

1968. december 19.

dr. ábrahám ambrus akadémikus, nyugalmazott egyetemi tanárnak és dr. beretzk Péter kandidátus, címzetes egyetemi tanárnak 75. születésnapja alkalmából, az egyetemen végzett kutatómunkássága elismeréseként a felsőoktatási intézmény József Attila emléklakettjét adta át csütörtökön dr. Márta Ferenc egyetemi tanár, a szegedi József Attila tudományegyetem rektorára. a két neves tudós tiszteletére az egyetem ady-téri épületében ünnepi ülést rendezett a magyar biológiai társaság szegedi osztálya. életutjukat, tudományos munkásságukat dr. Biczok Ferenc docens méltatta. /mti/

--

bb 33. teljesítette éves tervét a borsodi szénbányák vállalat

vid kz/mg szb ká

1968. december 19.

csütörtökön teljesítette éves tervét a borsodi szénbányák vállalat. üzemében a gazdaságosság fokozására törekedve az idén nagymértékben előrehaladt a termelés koncentrációja. a magasfokú gépesítés kitűnően pótolta az év közben, nyugdíjba helyezett, gazdaságtalanul termelő bányák termelését. a korábbi évekhez viszonyítva lényegesen jobb minőségű - 60 százalékos darabos - szenet szállított a vállalat megrendelőinek, s ez tetemesen növelte bevételeit. a szakemberek becslése szerint az év végéig - tehát az éves terven felül - még mintegy 200 000 tonna szenet szállítanak. /mti/

--

bb 34. magyar-vietnami ifjúsági barátsági nap mezőberényben

vid kz/mg szb ká

1968. december 19.

csütörtökön magyar-vietnami ifjúsági barátsági napot rendeztek mezőberényben, a dnff megalakulásának évfordulója alkalmából. vietnami fiatalok érkeztek a községbe, akik megtekintették a helyi üzemeket, diákokkal találkoztak, majd résztvettek a művelődési háznál megrendezett gyűlésen. /mti/

--

17.00/gy

- 17 -

de 17

bb. 28. korszerűsítik, bővítik a szegedi sütőipart

vid-kz/mg/ká/gy/hk

1968. december 19.

a sütőipar helyzetéről, fejlesztéséről tárgyalt csütörtöki ülésén szeged város tanácsának végrehajtó bizottsága. a város üzemei - mutattak rá az ülésen - az idő szerint már 4 000 tonnával több kenyeret sülnek, mint 1956-ban. az utóbbi tíz évben csaknem kétszeresére emelkedett a péksütemény-termelés. sokat javult a termékek minősége, egyre kevesebb a reklamáció. a város lakossága azonban gyors ütemben növekszik, s ez indokoltá teszi, hogy a következő években napi 32 tonna kapacitású új sütőüzem épüljön. a végrehajtó bizottság állásfoglalása szerint ezt 1972-ig kell üzembe helyezni. megépítésére 32 millió forintot irányoztak elő./mti/

..

bb. 36. eltemették fátyol hédi színművésznőt

tud-fe/mg/gy/hk

1968. december 19.

hetvennyolc éves korában elhunyt fátyol hédi az ódry árpád színészhon volt lakója, aki 40 éven át szórakoztatta a közönséget. pályatársai csütörtöki nagy részvétellel kísérték utolsó útjára./mti/

..

bb. 37. elhunyt kiss zoltán

gy/hk

1968. december 19.

határőrelvezédes, újságíró, a hazáért című lap rovatvezetője. a bm határőrség országos parancsnoksága, pártbizottsága és a magyar újságírók országos szövetsége saját halottjának tekinti. temetése december 23-án 14,00 órakor lesz - katonai pompával - a farkasréti temetőben./mti/

..

17.00/1 L

- 18 -

17⁰⁵

17⁴²

bb. 38. sok közlekedési baleset budapesten

tud-fe/mg/gy/hk

1968. december 19.

a fővárosban az elmúlt 24 órában a havas, sáros utakon a szokottnál is több közlekedési baleset fordult elő. a balesetek egy részét a járókelők figyelmetlensége okozta. a 11. kerületben a szabadság ut és a mezőkövesd ut kereszteződésében nagy jános 32 éves kubikus szabálytalan helyen ment át az uttesten és egy tehergépkocsi elütötte. súlyos sérüléssel szállították kórházba. varga józsef 22 éves budapesti fiatal az 1. kerületben a márvány utca és az alkotás utca kereszteződésében tilos jelzéssel ment át az uttesten és egy személygépkocsi ütötte el. a mentők súlyos sérüléssel szállították kórházba. a soroksári uton egy tehergépkocsi elütötte schenk istván 43 éves segéd munkást, aki ugyancsak szabálytalan helyen ment át az uttesten. ő is súlyos sérülést szenvedett. pécsi lászló 53 éves segéd munkást az üllői ut és a kisfaludy utca kereszteződésében egy 66-os villamos elütötte. a szabálytalanul közlekedő gyalogost súlyos sérülés érte.

török sándor 43 éves gépkocsiveető tehergépkocsival nem adta meg az elsőbbséget a népköztársaság utja és a liszt ferenc tér kereszteződésében és összeütközött egy személygépkocsival, majd egy taxival. a hármaskarambolnál farkas ferenc 33 éves sofőr és venczel andor 51 éves szövetkezeti elnök súlyosan megsérült./mti/

..

bb. 42. ünnepi ülés a kimsz megalakulása 50. évfordulóján

vid-cs/fné/ká/gy/hk

1968. december 19.

a kimsz megalakulása 50. évfordulója alkalmából a kisz komárom megyei és tatabányai városi bizottsága csütörtöki ünnepi ülést rendezett tatabányán. az ülésen, amelyen toth károly, a kisz megyei első titkára mondott ünnepi beszédet részt vettek a legjobban dolgozó a lapszervezetek küldöttei is. az ünnepség alkalmából kisz érdeméremmel tüntették ki az ifjúsági mozgalom öt veteránját./mti/

..

17.05/1 L

- 19 -

17¹⁰

17⁴²

bb. 39. észt vendégek szolnok megyében

vid-cs/fné/ká/gy/hk

1968. december 19.

a magyar-szovjet baráti társaság vendégeként hazánkban tartózkodó szovjet-magyar baráti társaság küldöttsége, r. viisnek, a szövetség észt tagozata elnökének vezetésével kétnapos látogatást tett szolnok megyében, tallinn város testvérmegyéjében. a vendégek szerdán szolnokon találkoztak a megyei pártbizottság és a megyei tanács vezetőivel, valamint az mszbt megyei elnökségével. megtekintették a város nevezetességeit, többek között a tallinnról elnevezett új városnegyedet is. a küldöttség csütörtökön, a megyei vezetők társaságában karcagra utazott, ahol a mezőgazdasági tsz-ek munkáját tanulmányozták. /mti/

..

bb. 40. megkezdődött a nádaratás fő időnye

a vid-cs/fné/ká/gy/hk

1968. december 19.

a balaton mentén és a kis-balatonon megkezdődött a nádaratás fő időnye. az utóbbi napokban 120 munkás kezdte meg az értékes ipari nád betakarítását, amelyből - a tervek szerint - csaknem háromnegyedmillió kévét kötnek. a nehéz téli időnyomunkában hat nádarató gép, valamint egy mocsárjáró traktor segíti a munkásokat. az idei aszályos nyár nem kedvezett a balatoni nádtermésnek: általában alacsonyak a nádszálak 15-20 centiméterrel rövidebbek a szokottnál. a 2 500 holdnyi nádas területből csupán az alsóörsi körzet hozama emelkedik ki. ezen a vidéken az aszály nem viselte meg a nádtermést, a szálak egyenesen fejlettek, „acélosak”, az itteni jó termés nagy részét külföldre szállítják. /mti/

..

bb. 44. a szerkesztőségek figyelme!

gy/hk

mai bb. 13. sz. hírünk / kihirdették a sajtópályázat.../
1. bekezdésének 8. sorától a szöveg helyesen:

... kálmán györgyi, a textil élet című üzemi lap,
köves rózsza a magyar nemzet és thierly árpád a dunántul
n a p l ó munkatársa.... stb. /mti/

..

- 20 -

17/15
17/15

bb. 41. kifosztotta a szövetkezeti büfét - kétévi börtönre ítélték

vid-cs/fné/ká/gy/hk

1968. december 19.

török ferenc 36 éves miskolc-ómassai lakos ez év szeptemberében a garadnai kisvasut végállomásánál feltörte a büfét és nagymennyiségű cigarettát, italfélét, élelmiszert, édességet vitt el. a miskolci járásbírósa a többszörösen büntetett előéletű török ferencet, a társadalmi tulajdont visszaesőként károsító lopásért, kétévi börtönre ítélte, a közügyek gyakorlásától pedig három évre eltiltotta. kötelezte továbbá, hogy a büntetés ideje alatt alkoholtól való kezesen vegyen részt. az ítélet jogerős. /mti/

..

bb. 43. vietnami barátsági gyűlés és gyermekrajz kiállítás pápán

vid-cs/fné/ká/gy/hk

1968. december 19.

a délvietnami nemzeti felszabadítási front megalakulása 8. évfordulója alkalmából, a hazafias népfront veszprém megyei bizottsága és a szakszervezetek megyei tanácsa csütörtökön ünnepi gyűlést rendezett pápán, a fegyveres erők klubjában. a gyűlésen részt vett le van nam, a dnff budapesti képviselőtények tagja, valamint nguyen van phuc, a vdk budapesti nagykövetségének titkára is. a vietnami vendégek a gyűlés után felkeresték a pápai elekthermax gyárat, majd megtekintették a veszprém megyei uttörők pápán rendezett gyermekrajz kiállítását, amely a vietnami nép harcát mutatja be. /mti/

..

bb. 45. az országos népművelési tanács

gy/hk

1968. december 19.

csütörtökön ülést tartott, amelyen megvitatta a tömegrendezvények 1969. évi megyei terveit és állástfoglalt összehangolásokra. a kisipari szövetkezetek országos szövetségével közös felhívást bocsátott ki a szövetkezetek népművelési tevékenységére, valamint a népműveléssel foglalkozó különböző szervezetekkel való együttműködésükre. a továbbiakban a tanács javaslatokat tett a népművelés tájékoztatási rendszerének továbbfejlesztésére. /mti/

..

- 21 -

st

bb. 47. hasznosítják a bakonyi bauxit bányákból kiemelt vizet -
1971-ig megépül a nyirád-ajka közötti távvezeték
b vid-kz/mg/ká/gy/hk 1968. december 19.

a bakonyi bauxitbányákból kiemelt jóminőségű karsztvíz hasznosításáról, továbbá ajka, nyirád és több más veszprémmegyei település ivóvíz gondjainak megoldásáról tanácskoztak csütörtökön veszprémben. a megbeszélésen résztvettek az országos vízügyi hivatal, a nehézipari minisztérium, az érdekeltek járások és a bakonyi bauxitbányák képviselői. döntés született arról, hogy az alumíniumipari tröszt 1971-ig megépíteti a nyirád és ajka közötti ivó-iparivíz távvezetékét. a bauxit bányákból kiszivattyuzott vizet hosszú távra megoldják nyirád és ajka ivóvíz-ellátási gondját, s megfellelő mennyiségű ipari vizet biztosítanak az ajkai nagyüzemeknek is. a tervek szerint vízvezeték épül nyirád és tapolca között is. ez többek között lesencefalut és balatonedericset látja majd el. a vezeték nyomvonalán elhelyezkedő községek törpevízmű társulásokat alakíthatnak. megállapodtak a tanácskozáson abban, hogy sümeg, csabrendek, nemeshany, bodorfa és káptalanfa községek vízellátási problémáinak megoldására beható vizsgálatokat kezdenek. /mti/

bb. 46. tanácsvezetők értekezlete a könnyűipari minisztériumban
t sz/fné/gy/hk 1968. december 19.

csütörtökön a könnyűipari minisztériumban földi lászlónak, a könnyűipari miniszter első helyettesének megnyitóját után dr. móré andrás főosztályvezető tájékoztatta a megyei tanácsok végrehajtó bizottságainak elnökeit, elnökhelyetteseit és az ipari osztályok vezetőit a könnyűipar ágazati feladatairól, az új gazdasági mechanizmus első évének tapasztalatairól. bevezetőben szólt a minisztérium és a szakigazgatási szervek kapcsolatáról, majd a helyi ipar legfőbb feladatával a szolgáltató-javító munka alakulásának kérdéseivel foglalkozott.

/folyt. köv./
17.25/gy

de 18.10.1

- 22 -

bb. 46. /tanácsvezetők.... 1. folyt./ ny

miközben 1960-67 között az egy főre jutó fogyasztás 35 százalékkal emelkedett, a szolgáltatás növekedésének mértéke csupán 16 százalékos volt. ez az összehasonlítás is azt mutatja, hogy a javító-szolgáltató tevékenység szélesítése nem halad kellő ütemben. a tanácsoknak fel kell figyelniük erre annál is inkább, mert közvetlenül felelősek az iparpolitikai tervek végrehajtásáért, s azért, hogy területükön a lakosság ellátása zavartalan legyen.

örvendetes jelenségnek könyvelte el az előadó, hogy a tanácsok messzemenően támogatják a különböző szektorokhoz tartozó vállalatok, szervezetek együttműködését, kooperációját. példákat említett somogy és csongrád megyéből, ahol minisztériumi és tanácsai vállalatok, illetve szervezetek fognak össze, hogy a legcélravezetőbb, leggazdaságosabb módon fejlessék az ipart, gondoskodjanak a foglalkoztatottságról, növeljék az árutermeletést és jobban ellássák a helyi lakosságot is. felhívta a tanácsok vezetőinek figyelmét arra, hogy a helyiipari üzemek fokozottabb gondot fordítsanak a hiánycikkek előállítására, korszerű, divatos, olcsóbb közszükségleti cikkek előállítására, általában a gyártmánystruktúra átalakítására. ez azért is szükséges, mert a helyiipar is fokozottabban vehet részt az export termékek előállításában.

1968-ban a tanácsai ipar termelése előreláthatólag 10 százalékkal haladja meg a múlt évit. a foglalkoztatottak száma csaknem 6 százalékkal emelkedett, s ez is jelzi, hogy a termelési tevékenység nem alakult kedvezően. mindössze két tanácsai vállalat és három kisipari szervezet veszteséges, s a részesedési alap általában magas. a minisztérium vezetőinek véleménye szerint a magas nyereség sok ideiglenesen ható tényezőt takar és nem mindig fejezi ki, hogy korszerű termékek előállítása van mögötte. erre annál is inkább következtetni lehet, mert nagyok az eladatlan készletek.

/folyt. köv./

17.39/11

de 18.10.1

- 23 -

bb. 46. / tanácsvezetők.... 2. folyt./ gy

mivel az a követelmény, hogy az egy-egy iparághoz tartozó üzemek, függetlenül a szektorális elhelyezkedéstől hasonló gazdasági feltételek között dolgozzanak és fokozottabban érvényesüljön a vállalatok közötti verseny, nagyon kevés kivételtől eltekintve megszűnik az eddig érvényesített helyi ipari árkiegészítés. ez bizonyára több vállalatot érzékenyen érint, de az új gazdasági mechanizmus keretei között szükségessé vált ez az intézkedés. a korszerű és olcsó termékeknek szinte korlátlan piacuk van, figyelembe véve az exportot is, és az egyes üzemeken múlik, hogyan tudnak helytállni a versenyben.

a tanácskozáson, amelyen résztvett a minisztertanács tanácsszervek osztálya és a helyi ipari és városgazdasági dolgozók szakszervezetének képviselője is, behatóan elemezték a tanácsok iparirányító tevékenységét./mti/

bb. 48. az apn fotókiállítás a nyugati pályaudvaron

tud-fe/hav/gy/1e

1968. december 19.

a nyugati pályaudvar nagycsarnokában csütörtökön kiállítás nyílt az apn szovjet hírügynökség fotóriportereinek képeiből. lencsevégre kapott sok-sok érdekes pillanatot örökít meg a husz tablón elhelyezett mintegy 80 felvétel. főtémák: a gyermekek, az orvosok, a képzőművészek és alkotásaik, a szerelem, a sport és sok kép ábrázolja a szovjetunió hatalmas építkezéseit, műemlékeit, s különböző vidékeit.

a kiállítást a lekszej korzin, az apn budapesti képviselője nyitotta meg. jelen volt erdei zoltán, az mszt budapesti titkára. ott volt v.a. vasziljev, a szovjetunió budapesti nagykövetségének sajtóattaséja./mti/

17.43/11

le 18.12

- 24 -

bb. 49. jubiláris bélyegkiállítás a kossuth klubban

ol/hav/gy/1e

1968. december 19.

a kimsz megalakulásának 50. évfordulója tiszteletére a kisz budapesti bizottsága és a magyar bélyeggyűjtők országos szövetsége rendezésében „az ifjuság és a haladó ifjusági mozgalmak”, címmel jubiláris bélyegkiállítás nyílt csütörtökön a kossuth klubban. a kiállítás - amelyet szirbek vilmos, a kisz budapesti bizottságának titkára nyitott meg - negyven tablón mutatja be a munkásmozgalom és az ifjusági mozgalmak témáival foglalkozó bélyegeket. láthatják az érdeklődők az 1918. és 1919. évi postabélyegeket, amelyeket a forradalmak idején „köztársaság”, illetve „tanácsköztársaság”, feliratu bélyegzővel láttak el, továbbá a világifjusági találkozó alkalmából kiadott bélyegeket.

a december 28-án záruló kiállításon működő alkalmi postahivatal emlékbélyegzőt használ./mti/

bb. 50. némi enyhülés: nem romlott tovább a vízellátási helyzet, végig a dunán hajóznak, százhusz szórókocsi készen létben

ö hbj/fné/gy/1e

1968. december 19.

a vízművek nehéz helyzetben volt az utóbbi napokban. a duna vízszintje alacsony - egy és negyedméter körül mozog, a talaj átfagyott, s mindezek miatt a dunapartmenti kutak vízhozama kicsi, s a felszíni vízmű dunába mélyített rácsozatára rátapadt a jégkéreg. ez okozta, hogy az utóbbi napokban a belső városnegyedek magasabb emeletein és délpest egyes részein átmeneti vízhiány volt. a vízművek csütörtök esti tájékoztatása szerint az időjárás enyhülésének köszönhető, hogy nem romlott tovább a fővárosban a vízellátás, a duna vízszintjének esetleges emelkedése pedig jelentősen javítaná a kutak vízhozamát.

a mahart arról adott hírt, hogy - az alacsony duna víz-állás ellenére - végig a dunán hajóznak, egyes szakaszokon azonban a teherhajókat csak félig rakhatják meg, mert a teljes rakományal közlekedő uszályok könnyen „fennakadnának”, a gázlókön.

/folyt. köv./

17.50/gy

- 25 -

le 18.12

bb. 50. / némi enyhülés.... 1. folyt./ gy

a hajósok nagy örömmel fogadták, hogy eltűntek a nagy jégtáblák a duna víztükréről, mert még rengeteg ipari és mezőgazdasági áru vár szállításra a víziuton.

a kpm közuti főigazgatósága újból figyelemzveti a gépkocsivezetőket: a kisebb enyhülés ne tévesszen meg senkit. igaz, hogy az őrjáratok kocsi a kijelölt szakaszokon folyamatosan sőzzák, szőrik az utburkolatot, mégis sok helyütt sikosak az utak, mert a lecsapodott pára ráfagy az aszfaltra, betonra. csütörtökön országsszerte olvadáspont feletti volt a hőmérséklet, akadtak azonban „hideg zúgok”, ahol nappal is fagyott és emiatt szakaszról-szakaszra, óráról-óra váltottak az utviszonyok.

a fővárosi köztisztasági hivatal is állandó készenlétet tart. harminc-negyven perc leforgása alatt 100-120 szőrókocsit küldhet a fővárosi főutvonalakra, annak ellenére, hogy szinte krónikussá vált a vállalatnál a gépkocsivezető hiány./mti/

bb. 51. sárgarépa-termesztő szövetkezetek tanácskozása

a vid-cs/mg/ká/gy/1e

1968. december 19.

több megye sárgarépa-termesztő közös gazdaságainak küldöttel tanácskoztak csütörtökön tatabányán. a komárom megyei isz területi szövetség kezdeményezésére létrejött megbeszélés célja az volt, hogy országos sárgarépa-értékesítési társulást szervezzenek. a tanácskozáson megállapították, hogy a fontos zöldség- és gyümölcs-termesztése nemcsak az egyes gazdaságok számára kifizetődő, hanem egyúttal érdeke a belföldi ellátást irányító kereskedelmi szervezeteknek is, a felesleget pedig kedvezően exportálhatják. mindezek ellenére - főleg az utóbbi időben tapasztalt átvételi huzavonák miatt - sok helyütt megcsappant a termelési kedv. az ország egyik legnagyobb sárgarépa-termesztő megyéjében, komáromban, az idén már jóval kevesebbet termesztettek, mint a korábbi években.

/folyt. köv./

17.55/gy

- 26 -

ll 18.12

bb. 51. sárgarépa-termesztő... folyt./ gy

kedvezőtlenül befolyásolja a termelést az is, hogy míg a feldolgozóipar és a kereskedelem egységes álláspontot tud kialakítani, az ország különböző tájain dolgozó termelőüzemek erre nem képesek, s így hátrányos helyzetbe kerülnek az értékesítésnél. a tervezett társulás - amelynek patronálására a totót kéri fel - feladata lesz majd az értékesítés megszervezése, továbbá a mennyiségi és minőségi átadási normák, az árak és a határidők egyeztetése. a későbbiekben az érvénybenlevő szabványokat - amelyek már sem az ipar, sem a mezőgazdaság igényeinek nem felelnek meg - módosítani kívánják. /mti/

bb. 52. a kisz védnökség kiemelkedő munkásikerei - ifjúsági emlékülés visontán

a vid-cs/mg/ká/gy/1e

1968. december 19.

ifjúsági emlékülést rendeztek csütörtökön visontán. a kisz védnökséggel épülő thorez külfejtéses bányüzem és a gagarin hőerőmű fiataljai. méltatták a kommunista ifjúsági mozgalom 50 éves történetét, majd számot adtak a kisz védnökség ez évi eredményeiről. az ülésen, sebestyén jános, a kisz heves megyei bizottságának első titkára mondott ünnepi beszédet. a bányász szakképzés kiállítását nyitották a visontán dolgozó fiatalok munkájának, életének szemléltetésére.

a megnyitón kéri andrás a kisz központi bizottságának szervező titkára elmondta, hogy az idén a visontai kettős energiabázis építésére több mint másfél milliárd forintot költöttek. a párt és a kimsz megalakulásának 50. évfordulója tiszteletére indult szocialista munkaversenyben a kisz-isták kiemelkedő sikereket értek el. a fiatal építők munkáját dicséri, hogy a thorez bánya mintegy másfél hónappal korábban teljesítette éves tervét, és az erőmű építői is egyhónapos előnnyel dolgoznak. a vietnami műszak eredményeként 100 000 forintot gyűjtöttek a vietnami szabadságharcosok megsegítésére. a „visontai vasárnapok”, és más társadalmi munkaakciók során 16 000 óra társadalmi munkát végeztek az építkezésen heves megye fiataljai. /mti/

17.55/11

- 27 -

ll 18.12

embargo: 19.00 óráig!

bb.54. párt és állami vezetők távirata a dnff megalakulásának
évfordulójának alkalmából

hav/1 l l e

1968. december 19.

dr. Nguyen Huu Tho-nak, a
dél-vietnami nemzeti felszabadítási front központi bizottsága
elnöksége elnökének.

a dél-vietnami nemzeti felszabadítási front megalakulásának 8. évfordulója alkalmából a legőszintébb jókívánságainkat és forró testvéri üdvözlőnként küldjük önnek, a dél-vietnami nemzeti felszabadítási front vezetőségének és dél-vietnam hősiesszen harcoló népének.

egész népünk nagy figyelemmel és teljes szimpátiával kíséri dél-vietnam népének igazságos harcát, amely elnyerte a világ haladó közvéleményének aktív támogatását. e harc eredményeként az egyesült államok kénytelen volt megszüntetni a vietnami demokratikus köztársaság területének bombázását és tárgyalásokat kezdeni a vietnami demokratikus köztársaság és a dél-vietnami nemzeti felszabadítási front képviselőivel.

tudatában vagyunk annak, hogy a vietnami nép még hosszú harc és sok megpróbáltatás előtt áll. meggyőződésünk azonban, hogy a békéért és az emberi haladásért vívott közös harc győzedelmeskedik. a magyar nép a proletárinternacionális szemléletében teljes mértékben szolidáris a testvéri vietnami néppel és számára minden szükséges támogatást megad.

/Folyt.köv./

- 28 -

18.00/1 l

18.00/1 l

bb. 54./ a párt folyt./ 1 l

ezután is további nagy sikereket és győzelmeket kívánunk a dél-vietnami nemzeti felszabadítási frontnak, a vietnami népnek a nemzeti függetlenségért folytatott harcához.

budapest, 1968. december 20.

kádár jános

a magyar szocialista munkásfront
központi bizottságának első titkára

losonczi pál

a magyar népköztársaság elnöki tanácsának elnöke

fock jenő

a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke

kállai gyula

a hazafias népfrent országos tanácsának elnöke

x x x

a szakszervezetek országos tanácsának elnöksége táviratban üdvözölte a dél-vietnami felszabadításért küzdő szakszervezeti szövetséget./mt1/

-. -

- 29 -

18.03/1 l

18.03/1 l

18.03/1 l

bb. 53. ifjúsági nagygyűlés vádott a dnff megalakulásának
évfordulóján

b vid gö/mg/1 l ie 1968. december 19.

a dél-vietnami nemzeti felszabadítási front megalakulásának 8. évfordulója alkalmából a kisz központi bizottsága és pestmegyei bizottsága csütörtökön vádott, a dunai cement és mészmű művelődési termében ifjúsági nagygyűlést rendezett. az elnökségben foglalt helyet buzás Istvánné a városi pártbizottság első titkára, Lukács Ferenc a városi tanács elnöke, Lehu van, a dnff budapesti képviselőtének ideiglenes vezetője, valamint Michel Jonet, a divsz főtitkára.

a nagygyűlést Fodor László, a pest megyei kisz bizottság első titkára nyitotta meg, majd Szabó János, a kisz kb titkára mondott ünnepi beszédet. megemlékezett a hazája szabadságáért, függetlenségéért küzdő vietnami nép harcairól, beszélt a dnff hősi küzdelmeiről és méltatta a világszerte egyre jobban erősödő szolidaritás jelentőségét. elmondotta, hogy hazánkban az ifjúság legszemélyesebb ügyévé vált a kisz „vádoljuk az imperializmust”, akciója, amely során eddig 40 millió forinttal gyarapodott a vietnami nép megsegítésére szánt szolidaritási alap. a magyar fiatalok legutóbb ötezer tranzisztoros rádiót indítottak utnak, most pedig a dnff megalakulásának évfordulóján, egy millió forint értékű gyógyszert és ruhaneműt küldenek a dél-vietnami hazafiaknak.

a beszéd után Szabó János jelképesen átadta a kisz ajándékát Lehu van-nak, aki népe nevében köszönetet mondott a baráti segítségért. Michel Jonet felszólalása után a hazánkban tanuló vietnami diákok kulturcsoportjának műsorával fejeződött be az ifjúsági nagygyűlés. /mti/

- 30 -

18-10/1 l

ll
18312

bb. 55. olajkitörés a lgyón - Lángokban a 168-as olajkut

c vid cs/mg/ká/1 l ie

1968. december 19.

csütörtökön a reggeli órákban az a lgyói szénhidrogén medencében a 168-as számú olajkut vizsgálata közben - nagy erejű olajkitörés zavarta meg a munkát. a kut aknájában tartozkodó két dolgozó kisebb sérülést és könnyebb gázmérgezést szenvedett a feltörő iszapos gáztól. röviddel ezután óriás erővel tört fel az olaj, amely - valószínűleg véletlenül keletkezett szikrától - lángra lobbant, s pillanatok alatt csaknem 100 méter magas fekete füstoszlop csapott az égre. a többszáz ezer forint értékű be rendezés, a vizsgáló acéltorony hamarosan a lángok martaléka lett.

a nagyalföldi kőolaj- és földgáztermelő vállalat olajbányászai, majd pedig az országos kőolaj- és gázipari tröszt budapesti, szolnoki és szegedi szakemberei sztek a helyszíntre, hogy kidolgozzák a lángok eloltásának, illetve az olajkitörés elfojtásának tervét. egyelőre buldozerek és egyéb szállítóeszközök tucatjait irányították az égő kúthoz és gyors iramban három méter magas gátat emelnek a kut köré. a nagy hőség miatt rövid időközönként váltják egymást a gépkezelők, a nagy apparátussal kivonult szegedi tűzoltók pedig fecskendővel hűtik a gépeket, gépjárműveket. céljuk, hogy az épülő gátak közé szorítsák az olajat. ha sikerül eloltaniuk a lángokat, külön feladat lesz még a feltörő olaj utjának elzárása. előreláthatólag a robbantásos módszerhez folyamodnak. az előkészületeket megkezdték, s valószínűleg pénteken kerül sor a robbantásra.

az épülő új olaj-ipartelep szomszédságában, a szeged-hódmezővásárhely közötti műút mellett lángoló olajkut mentésére összegyűlt gépjárművek, valamint a közúti forgalomban résztvevő gépkocsik torlódása miatt forgalmi dugó keletkezett, egyes gépkocsik csak több órás késéssel indulhattak tovább. az ut forgalmát ezért egyelőre makó felé terelték el. /mti/

- 31 -

19.00/gy

ll 1922

bb. 56. kiosztották az idei elektrotechnikai díjakat

t tz/gk/111e

1968. december 19.

csütörtökön délután a magyar elektrotechnikai egyesület választmányi ülésén kiosztották az idei elektrotechnikai díjakat.

Dr. Csáki Frigyes, a budapesti műszaki egyetem rektora, az egyesület elnöke a Zipernowsky-díjat Molnár Istvánnak, a villamosipari kutató intézet főosztályvezetőjének, a Déry-díjat Sztano Rezső nyugdíjas főmérnöknek, a Bláthy-díjat Bánóczy Györgynek, az évm. szerelőipari tervező vállalat főtechnológusának és Németh Istvánnak, a Déryunántúli Áramszolgáltató Vállalat igazgatójának nyújtotta át.

Ezenkívül öt nívódíjat és három diplomaterv-díjat osztottak ki. /mti/

..

bb. 57. a jugoszláv képzőművészeti kiállítás

t fe/sr/gy/1e

1968. december 19.

Jugoszláviában minden esztendőben december 22-én ünneplik a jugoszláv néphadsereg napját. A küszöbnálló ünnep alkalmából csütörtökön este képzőművészeti kiállítás nyílt Budapesten, a magyar néphadsereg központi klubjában. A tárlat mintegy 40 festményt és szobrot mutat be, többnyire olyan művészek alkotásait, akik aktív részesei voltak a Jugoszlávia felszabadításáért vívott harcoknak.

A kiállítás megnyitóján résztvett a honvédelmi minisztérium és a budapesti helyőrség több vezető beosztású képviselője. Jelen volt Andjelko Gerovszki alezredes, Jugoszlávia budapesti nagykövetségének katonai és légügyi attaséja, valamint a Budapesten akkreditált diplomáciai képviselők több katonai és légügyi attaséja.

A tárlatot Dr. Munk Károly ezredes, a történelemtudományok kandidátusa nyitotta meg. /mti/

..

19.05/gy

1968

- 32 -

bb. 58. időjárásjelentés

hav/gy/1e

1968. december 19.

a meteorológiai intézet jelenti csütörtök este:

párás, ködös idő

Várható időjárás péntek estig: változóan felhős, párás, ködös idő, néhány helyen ködszítálás, kisebb eső. mérsékelt, változó irányú szél. várható legmagasabb nappali hőmérséklet pénteken: a tartósan ködös helyeken 0; máshol plusz 5 fok közepesen. /mti/

..

bb. 59. déryné est a fészekben

t pr/se/gy/1e

1968. december 19.

Déryné születésének 175. évfordulója alkalmából csütörtökön a Fészek Művészklubban emlékestet rendezett a magyar színházművészeti szövetség és az állami Déryné Színház. A magyar színház történet kiemelkedő alakjának életét Kazimir Károly, a Thália Színház főrendezője, a színházművészeti szövetség főtitkára méltatta, majd színes műsor következett. /mti/

..

- vé g e -

- 33 -

76 21²⁶

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

p a r l a m e n t

okk 1. a szerkesztőségek figyelmébe!

st./lr-lm bs

1968. december 19.

az alábbiakban a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk nyers rezsónek, az mszmp politikai bizottsága tagjának a

központi bizottság titkárának, az országgyűlés csütörtöki ülésén elhangzó beszédét. a beszéd embargós, csak jelzésre használható fel.

x x x

tisztelet országgyűlés!

amikor a jövő évi állami költségvetés bevételeit és kiadásait meghatározzuk, tulajdonképpen négy, szorosan egybekapcsolódó kérdésben döntünk. abban, hogy a társadalmi összjövedelem mekkora hányadát centralizáljuk állami célok megvalósítására, mely forrásokból, milyen mértékben biztosítsuk a bevételeket, milyen kiadásokat milyen arányban tervezzük, s végül döntenünk kell abban, hogy elfogadható-e a költségvetés egyenlege. döntésünk kisebb-nagyobb mértékben minden gazdálkodó szervezetre érint. ezúton közöljük összegezve a gazdálkodó szervezetekkel, hogy anyagi szempontból mit vár tőlük az állam s azt is, hogy mit kaphatnak az államtól. elhatározásunk gyakorlati jelentősége tehát nyilvánvaló. elvi jelentőségét pedig az adja, hogy ezúttal a tervek mögött működő mozgató erőről: a párt gazdaságpolitikájáról és általános politikájáról is szavazunk.

pártunk általános politikája szemszögéből főként három kérdés vetődik fel az 1969 évi tervvel és költségvetéssel kapcsolatban. az első: erősíti-e a szocializmust, érvényrejuttatja-e a munkások és valamennyi dolgozó érdekeit? azt válaszolhatjuk, hogy igen, ez határozza meg az állam pénzügyi politikáját. a második kérdés: biztosítja-e a folyamatos fejlődést, az ötéves tervcélok elérése felé vezet-e bennünket? erre a kérdésre is igen a válasz. a harmadik kérdés: megfelelő-e a gazdasági reform elveinek, segíti-e a reform további kibontakozását? a válasz erre is csak pozitív lehet, mert a költségvetésből világosan láthatjuk az irányt. három kérdésre tehát véleményem szerint három igen a helyes válasz. ezért alkalmas a kormány tervezete arra, hogy elnyerje a politikai bizalmat.

/folyt.köv./

- 1 -

st

parlament

bkk. 1. /nyers rezső...1. folyt./ -lm

ha az államháztartás 155 milliárdos gazdálkodási tervének a nagyságrendjét értékeljük, az megfelelőnek tűnik mind a szocializmus elvi mércéjével, mind hazai lehetőségeink mércéjével mérve. ez ugyanis annyit jelent, hogy az állam a tervezett nemzeti jövedelemnek több, mint 60 százalékát centralizálja és újraelosztja a társadalmi-politikai célok szerint. tehát az állami költségvetés újra-elosztó szerepe nálunk lényegesen nagyobb, mint a kapitalista országokban, mert ott ez az arány 20-30 százalék körül mozog. a mi mostani arányunk megfelel a szocialista országokban kialakult nagyságrendnek. hogyan tervezzük az állami kiadások növekedési ütemét a közeli években? a vállalatok pénzügyi önállóságának kibontakozása talán még kissé csökkenti majd az államháztartás részesedési arányát, de azért az lényegében a mai nagyságrendű marad. az arány növelésére nincs lehetőségünk, nem is lenne helyes. a közvetlen termelő-szférából - ahonnan bevételeink döntő zöme származik - nem vonhatunk el nagyobb arányban, mert sértenénk a vállalati önállóságot elszámolás elvét. tehát arra kell berendezkednünk, hogy a nemzeti jövedelem növekedésével arányosan növekedhetnek az állami kiadások. a kormánynak is, nekünk képviselőknek is ebben a félfogásban kell keresnünk-kutatnunk az állami gazdálkodás fejlesztésének lehetőségét.

a gazdaságirányítás mai rendszerében az állami költségvetés a korábbinál aktívabb ösztönzője a tervszerű fejlődésnek, nagyobb hatást fejt ki a gazdasági élet széles területeire. ebből következik, hogy az országgyűlés a pénzfolyamatokon keresztül nagyobb mértékben válik az éves népgazdasági tervezésnek a felülbírálójává. végeredményben anélkül, hogy magunkra vennénk a szocialista vállalkozásokért egyenként a felelősséget - ezt meghagyjuk a vállalati vezetőségeknek - az állami költségvetés révén mind jobban kézbe vehetjük a népgazdaság szekerének irányítását.

amilyen mértékben nő a költségvetés hatása a gazdasági életre, úgy kell javítani, fejleszteni a döntéshozók részét, a képviselői informáltságot. a költségvetés összeállításának, a tételtek tagolásának ezévi módszerei nagyobb mértékben segítik a képviselők gazdasági tisztánlátását, s ezáltal növelik demokratikus döntésünk tudatosságát. az örvendetes fejlődés számbavételén kívül jó azt is tudni, mennyi mindent lehet és kell tenni az előkészítés fázisában azért, hogy a képviselők még jobban beleláthassanak az államháztartás kétségtelenül bonyolult összefüggéseibe.

/folyt.köv./

parlament

bkk. 1. /nyers rezső...2.folyt./ -lm

megfontolást érdemel például, hogy a jövőben növeljük a lehetőséget a főbb tételtek részletes felülvizsgálására, vagy a bizottságok keretében, vagy a plenáris munka során. keresni kell ennek racionális, nem bürokratikus formáit. ehhez a képviselőknek valamivel még korábban kellene a tervezet birtokába jutniok. tehát a fejlődést nyugtázzuk, azonban a mai helyzettel nem elégedhetünk meg, a demokratikus ellenőrzést tartalmilag tovább kell növelnünk.

az állami költségvetés újra-elosztó funkciója két irányban érvényesül: egyfelől a termelő-szférán belül módosítja az eszközök elosztását, másrészt a termelő-szférából elvonja az eszközöket és ezeket felhasználja tudományos, kulturális, szociálpolitikai és igazgatási célokra. 1969-ben 133 milliárd forintot vonunk el a szocialista vállalatoktól adózás útján. ebből az összegből 68 milliárd forintot visszajuttatunk a vállalati szférába, mégpedig 22 milliárdot termelőjellegű beruházásokra, 46 milliárd forintot pedig árkiegészítésekre, dotációkra és egyéb pénzügyi támogatásra. a beruházási céllal történő újra-elosztás elvileg helyes, feltétlenül szükséges, a mértéket a lehetőségek szerint kell kialakítani. a 46 milliárdos pénzügyi támogatással kapcsolatban azonban elvi probléma is van. bár nem lenne helyes ezt az összeget a gyenge gazdálkodás számszerű kifejezésének tekinteni, mert abban valójában keveredik az állami árrögzítések és az alacsony gazdasági hatékonyság eredménye, de kétségtelen, hogy a 46 milliárd újraelosztása révén végül is a pénzeszközöket átszivattyuzzuk a jobb hatékonyságú vállalatoktól a gyengébb hatékonyságú vállalatokba. joggal merül fel a kérdés, hogy meddig vállalhatjuk az alacsony hatékonyságú vállalkozások ilyen mértékű finanszírozását? nem vitás, hogy nem tűzhetjük ki magunk elé az ilyesfajta újraosztás teljes megszüntetését, mert bizonyos mértékig jó eszköz számunkra a gazdasági élet folyamatos fejlesztése érdekében, továbbá szociálpolitikai célokból. az sem lehet azonban vitás, hogy az állam ma még túl mélyen belenyúl a jó gazdasági hatékonyságú vállalatok páncélszekrényébe, azért, hogy türelmi időt biztosítson azoknak a vállalatoknak, melyek állami kedvezmények nélkül veszteségesek, vagy alacsony jövedelmezőségűek lennének. ezért csak arra vehetjük az irányt, hogy a jövőben csökkentsük a költségvetésnek az ilyencélu újra-elosztó szerepét.

/folyt.köv./

le

parlament

bkk. 1. /nyers rezső...3..folyt./-lm

tudatosan keresni kell ezért a gazdaságtalan vállalati tevékenység gazdaságossá tételének útját, a költségek csökkentését, ha kell új gyártmányokra való átállítását. ez a vállalatok kötelessége. a végképpen korszerűtlen, krónikusan a lacsony hatékonyságu tevékenységeket pedig fokozatosan ki kell szorítani a népgazdaság keretéből. ez már a minisztériumok kötelessége. egyáltalán nem szégyen a szocializmusra nézve, hogy a mai műszaki haladás mellett némely korábban szervezett gazdasági tevékenység korszerűtlené válik. ez világjelenség. az lenne szégyen, ha szemethunynánk efelett és tartós menedéket nyújtanánk a műszaki elmaradottságnak és a gazdaságtalanságnak. a műszaki emberektől, a munkásoktól azt kérjük, hogy a magasabb társadalmi érdekekre gondolva, ne ragaszkodjanak a megszüntetést érdemlő tevékenységhez, inkább segítsék az ilyen vállalatok munkájának felcserélését más hasznos munkával. mi képviselők is így kell, hogy eljárjunk. kötelességünk viszont kiállni amellett, hogy a gazdasági rekonstrukció és ésszerűsítés során a dolgozó emberek mindennapi érdekeire kellő tekintettel legyenek az intézkedő szervek.

pártunk központi bizottságának legutóbbi határozata nem véletlenül hangsúlyozza, hogy a gazdasági munka javítása most az egyik legfontosabb politikai kötelessége mindenkinek, aki a nép érdekét szolgálja. ha a jobb munka és az ésszerűbb gazdálkodás révén a magyar népgazdaság minden területén fokozódik a gazdasági hatékonyság, nő a termelékenység és javul a jövedelmezőség, ez szocialista siker lesz és nemzetünk sikere lesz.

a különféle állami szolgálatok és szolgáltatások fenntartására és fejlesztésére előirányzott 72 milliárd forint széleskörű tudományos, kulturális és szociálpolitikai tevékenység folyamatos fejlődését biztosítja, magában foglalja továbbá fegyveres szerveink és az igazgatási apparátus költségeit. ha a nemzeti jövedelem évi növekedéséhez mérjük a fejlődést, azt látjuk, hogy az állami szolgálatok tevékenysége azzal arányosan bővül, alapjában tehát meg lehetünk elégedve. azonban minél részletesebben elemezzük a szervek munkáját, annál inkább bukkanunk különféle problémákra. egyfelől a költségvetési szervek részéről panaszolják, hogy beruházási, fejlesztési fedezetekhez, ha nehezen is, de csak-csak hozzájutnak, viszont a fenntartás folyamatosságához és a felújításhoz gyakran nincs elég pénz.
/folyt.köv./

parlament

bkk. 1. /nyers rezső...4.folyt./-lm

minek akkor a fejlesztés, ha nincs lehetőség a jó fenntartásra? azt is mondják, hogy kisebb, de rendkívüli beszerzések, különösen, ha devizáról van szó, csak nagyon bürokratikus uton lehetségesek, pedig sokszor nagyon fontos műszerekről van szó. másfelől viszont az állami ellenőrző szervek sok példával bizonyítják, hogy a megszokott, szinte rutinszerű költségvetési felhasználásban elég sok a felesleges kiadás, olyan, amely nem feltétlenül szükséges az adott szerv munkájához. néha tapasztalható, hogy a drágán beszerzett, vagy importált gépeket a lig használják ki. sok tehát a javítanivaló mindkét oldalról. különösképpen az egészségügy és a kultura területén szükséges a politikai célok és a gazdasági módszerek összhangját javítani, főképp úgy, hogy több évre szóló fejlesztési koncepciókat alakítsanak ki a szakterület és a pénzügyi szervek vezetői, de nem „l'art pour l'art”, a lapon, hanem reális gazdasági bázison.

úgy érzem, mindeneke lótt az érintett vezetőknek, de az országgyűlésnek is komolyan kell törnie a fejét azon, hogy miképpen lehet javítani és továbbfejleszteni a 100 000 főnyi állami apparátus munkáját, ugyszintén a 270 000 főnyi tanácsi apparátus tevékenységét, azért, hogy az államérdekeket hatósabban képviseljék, az állampolgárok megbecsülését még jobban kivívják és az állami anyagi eszközökkel úgy bánjanak, mint a saját pénzüikkel. nincs szükség kampányszerű takarékosagra, de szükség van a közigazgatás és minden közszolgáltatás folyamatos ésszerűsítésére, részint a változó és növekvő társadalmi követelmények miatt, részint pedig a bürokratizálódás veszélyének elkerülésére. kérnünk kell, hogy az állami és tanácsi szolgálat tizezernyi különböző szintű vezetője kutassa, tervezze, realizálja a jobb munka és a jobb gazdálkodás lehetőségét. jó lenne, ha mind több vezető időnként gondolatban kilépne saját szervezetének keretéből, s az állami érdek és az állampolgárok igényeinek szemszögéből mintegy lefényképezné az adott szervet, vagy egységet, megkeresné a javítási pontokat és javítana is rajtuk.

milyen általános képet kapunk a költségvetés révén hazánk mostani gazdasági és politikai helyzetéről?

/folyt.köv./

parlament

bkk. 1. /nyers rezső...5.folyt./-lm

népgazdaságunk általános színvonaláról és lehetőségeinkről az ország közvéleménye mostanában mind realisabb képet nyer, amiben szerepe van a nyílt tájékoztatásnak, a demokratikus légkörnek. gazdaságpolitikai fontosságú és rangú kérdések ezután sem maradhatnak meg párnázott ajtó mögött. úgy érzem, ma már szertefoszlottak az olyasfajta illúziók, hogy a gazdasági lehetőségeink határát a csillagos ég jelenti, s bátran előre fogyaszt-hatunk, csak termelni kell és biztosan nő a jövedelem. mintha visszavonult volna barlangjába az a fajta cinizmus is, amely néhány évvel ezelőtt még megkérdőjelezett mindent, ami a szocializmus gazdasági teljesítményeként jelentkezett és eleve lebecsült mindent, ami magyar, ami hazai földön született. ma inkább a széles munkástömegek, a szövetkezeti parasztok egészséges optimizmusa jellemző társadalmunk közérzetére, azoknak a felfogása, akik indokolt esetben nem rejtik véka alá a kritikát, de mégis az általános bizalom alapján foglalnak állást a közügyekben. s a bírálat mellett is telve vannak józan reménységgel, nagyfokú tettekézséssel. ez a nézet és ez a magatartás a realitásnak megfelelő, hiszen tényleg mindenfelé sok a javítani való, viszont népgazdaságunk általános színvonala, ha nem is látványos gyorsasággal, de kétségkívül felfelé ivelő.

ha gazdasági gondjainkat vesszük számba, akkor első helyen kell említeni a munka termelékenységének egyenetlen, országos átlagban lassu emelkedését és a beruházási hatékonyság alacsony, nem kielégítő színvonalát. a két probléma szorosán összefügg egymással és hosszabb távon együttesen oldható meg. mindkét probléma olyan jellegű, hogy a gazdálkodás általános fejlesztése nélkül, attól különválasztva nem oldható meg. ilyen vonatkozásban hasztalan lenne államilag elrendelni a vállalati tennivalókat, mert a társadalmi célt, nem lehet pontos és reális vállalati tervmutatókra lebontani. számunkra egyáltalán nem mindegy, hogy milyen áron, vagy éppen minek a rovására érvényesülnek ezek a fontos szempontok a gazdasági életben. úgy érvényesítendő, hogy közben a többi ugyancsak nem mellékes társadalmi célunkat is elérjük, akár a foglalkoztatási színvonal tartását, akár a munkaidőcsökkentést, akár helyenként a munkaigényesebb termékstruktúra kialakítását említhetem példának. így látszólag nehezebb az előre haladás, de így biztosíthatjuk a színvonal tartós emelését, elkerülhetjük azt, hogy az egyik társadalmi cél merev követése háttérbe szorítson más társadalmi célokat.

/folyt.köv./

- 6 -

parlament

bkk. 1. /nyers rezső...6.folyt./-lm

a termelékenység növelését jobban előtérbe állítva kell az állami szerveknek a nagyobb gazdasági hatékonyságra szorítani a vállalatokat, latbavetve a közgazdasági szabályozók széles skáláját és a műszaki ösztönzést. a termelékenység növelését persze szorgalmazni kell mindenekelőtt a „tett” helyén, a gyárkapun belül, az elsősorban illetékes gazdasági vezetők kezdeményezésével, s nagyon jó, ha ők elnyerik a munkásság, mindenekelőtt a szocialista brigádok támogatását. a munkásemberek belátása, az okok és miértek felismerése óriási erőforrás. fontos eszköz sok esetben az üzemek, vállalatok közötti új termelési kooperációk kifejlesztése, vagy a már működők újjaszerzése. és végül fontos ösztönző lehet a gazdasági verseny további szélesítése és élénkítése, mindenütt, ahol az ésszerűen lehetséges. a piaci mechanizmus - a gazdasági élet egyensúlya mellett - ugyancsak a termelékenység növelésére szorítja a vállalatokat.

a beruházási hatékonyság fokozását szintén a minisztériumi és tanácsi munka előtérbe kell állítani. természetesen itt is óriási szerepük van a beruházóknak, a kivitelezőknek, a tervezőknek, tehát az elsősorban érintetteknek. a mostani időszakban - a pénzeszközök és az anyagi-műszaki kapacitások közötti erős feszültségek miatt - a legfőbb szerep a beruházókra vár, nekik kell választaniok sok esetben az azonnali kezdés és lassu kivitelezés, vagy a későbbi kezdés melletti ütemes kivitelezés lehetősége között. ha jól megmondolják a dolgot, nem mindig az jár jól, aki az előbbit választja. a mai helyzetben a tervhivatal csakis úgy tervezheti és szabályozhatja a népgazdaság egész beruházási programját, hogy vezérelvnek tekintti a nagyobb beruházási hatékonyság irányába való haladást, annak tudatában, hogy ennek eléréséhez a fejlődés egyik fontos lépcsőfokát jelenti a beruházási kereslet és a beruházási javak kínálata közötti egyensúly megvalósítása.

megoldandó problémáink között változatlanul előkelő helyet foglal el a népgazdaság pénzügyi egyensúlyának javítása, részint az ország fizetési mérlegének, részint az államháztartásnak a kiegyensúlyozása. a dollárviszonylatu fizetési mérleg most is passzív, de kedvező, hogy a passzívum tavalyhoz képest csökkent. a következő időszak feladatait úgy lehet megfogalmazni, hogy a passzívum csökkenését kell tudnunk folyamatosra tenni, állandó tendenciává alakítani. ehhez növelni kell az export mennyiségét, de még inkább az export népgazdasági jövedelmezőséget.

/folyt.köv./

- 7 -

bkk. 1. /nyers rezső....7.folyt./-lm

az államháztartás jövőévi másfél milliárdos deficitje nem valami örvendetes tény, azonban az adott helyzetben elfogadható, a deficitet az ország saját pénzforrásaiból finanszírozni tudjuk, de azért e tény mellett nem mehetünk el egy könnyed biccentéssel. ha a deficit egymás után két évben jelentkezik, akkor már nem véletlen jelenség. helyesen teszi tehát a kormány, hogy komolyan veszi ezt a kérdést, s az országgyűlésnek ebben támogató szerepet kell vállalnia. a deficit megszüntetésére két éven belül meg van a lehetőség, ha a gazdasági eszközöket jól választjuk meg. nagyon fontos, hogy a kormány tartózkodik minden olyasmitől, ami a deficitet a dolgozó emberek mindennapi életének nehezítésével szüntetné meg. ehelyett a költségvetés beruházási kiadásainak ésszerű mérséklésében látja a megoldást. a jövőévi deficitet részint éppen az teszi elfogadhatóvá, hogy a folyamatban levő állami beruházások kivitelezésének gyorsított ütemét és zavartalan befejezését szolgálja. viszont az új beruházásokat már csak olyan mértékben szabad elkezdni, amilyen mértékben az állami költségvetés a jövőben zavartalan finanszírozást biztosíthat. a minisztériumoknak, táncsoknak szilárdan követniük kell azt az utat, melyet a kormány az 1969. évi népgazdasági terv elfogadásával megjelölt, s amit ez a költségvetés is tükröz.

hogyan értékeljük a dolgozók életviszonyait közvetlenül érintő gazdasági terveket?

az előterjesztésből kitűnik, hogy 1969-ben az életszínvonal az ötéves tervnek megfelelő ütemben emelkedik. az iparban csökken a munkaidő, a mezőgazdaságban bővül a folyamatos munkát biztosító kiegészítő foglalkoztatás, a dolgozók növekvő társadalmi juttatásokat vehetnek igénybe. a keresők reálbére 2 százalékkal emelkedik, a lakosság egy főre jutó reáljövedelme pedig 4-5 százalékkal.

ugyanúgy, mint ezévből, a kormány jövőre sem határozza meg, melyik vállalatnál, milyen mértékben növekedjen a bérszínvonal. rábízta ezt a vállalatok vezetésére és a dolgozói kollektívákra, központilag meghatározva és szabályozva, hogy milyen feltételek mellett emelhetik a béreket. 1968-ban bebizonyosodott, hogy az életszínvonal központilag jól szabályozható ezen a módon, és helyes, ha a dolgozók kollektív teljesítményüktől függően automatikusan részesednek a társadalmi jövedelemből.

/folyt.köv./

bkk. 1. /nyers rezső....8.folyt./-lm

igy nem a központi tervezők ceruzája határozza meg egy-egy üzem, vállalat dolgozóinak bérét, hanem saját egyéni munkatejesítményüktől és kollektív össz munkájuktól függ a jövedelem. ennek az elvnek a fejlesztését, mind teljesebb kibontakozását szolgálja a jövő évi terv. tovább folytatjuk tehát és fejlesztjük a gazdasági reformnak ezt az alapelvét, amit a magyar munkásosztály magáévá tett és helyeselt, mert az munkás-szemmel nézve is igazságos, helyes.

miért éppen ennyivel és nem jobban emelkedik hazánkban a reálbér és a reáljövedelem? azért, mert több év átlagában ennek az anyagi fedezetét biztosítja a nemzeti össz munka. nem szubjektív elhatározásból születnek a tervszámok, hanem objektív okokból. szigorú gazdasági törvények hatása alatt cselekszünk mindig, amikor kihasítjuk a nemzeti jövedelemből a fogyasztási alapot. pusztán humanizmusból nem tervezhetünk. 1957 óta folytatott gazdaságpolitikánk komoly sikereként az életszínvonal emelkedését egy évtized folyamán rendszeressé tudtuk tenni, s ennek anyagi fedezetét manapság képesek vagyunk megteremteni úgy, hogy közben a felhalmozás anyagi igényeit is kielégítjük. erre vagyunk most képesek, többre még nem. végső fokon két tényező determinálja a reálbérek 2 százalékos és a reáljövedelmek 4 százalékos emelkedését: az egyik a munkaerő termelékenységének adott növekedési üteme, a másik pedig a magyar áruk külföldi versenyképességének jelenlegi helyzete. ha gyorsabb bér- és jövedelem emelkedést akarunk, ebből a két forrásból szerezhetünk hozzá anyagi alapot. vagyis a nemzeti össz munka szervezetteiségének, hatékonyságának növelésével, ezen a küzdelmes úton haladhatunk csak gyorsabban előre.

az életszínvonal emelkedését a fogyasztási körülmények javításával is szolgáltnunk kell. mert bár igaz, hogy a jövedelem a termelésből, a munkából származik, de a fogyasztási piacon realizálódik. a rossz, kiegyensúlyozatlan fogyasztási piac bizony képes jócskán lecsipni a munkás, a paraszt, az értelmiségi, tehát minden fogyasztó életszínvonalából. és fordítva, a jó fogyasztói piacon a jövedelem reálértéke nagyobb.

/folyt.köv./

parlament

bkk. 1. /nyers rezső...9.folyt./-lm

ez a felismerés vezérli gazdaságpolitikánkat, amikor a fogyasztói piac egyensúlyára, a bővülő áruválasztéokra és a minőség biztosítására, vagy javítására törekszünk. törekvésünk nem eredménytelen. az üzletekben az áruk választéka fokozatosan bővül, az áruk minőségére is általában a javulás a jellemző, bár ez a javulás még lassu. a kereskedelmi hálózat fejlődése is kétségtelen, új és új üzletek nyílnak, nagy teret hódítanak maguknak az új eladási formák, kialakulnak a fogyasztók tájékoztatásának módszerei. az irány tehát jó, viszont még zsengék az új módon való kereskedés hajtásai. a fogyasztási cikkek és szolgáltatások nagy hányadánál még nincs eléggé kedvező helyzetben a vevő, még nem elég széles az a kör, ahol a vevők ténylegesen vásárolhatnak abban, amit vesznek és abban, hogy hol vásárolnak. a minőség javítására a termelőket még kevésbé szorítja rá a gazdasági verseny. a szocialista kereskedelem kétségkívül emelkedő színvonal mellett azért némely üzletben nem tekintik többnek a vevőt, mint munkájuk tárgyának. mindezekben javulásra, továbbí erőfeszítésre van szükség, mert a fogyasztási körülmények javítása még jelentős tartalék a forint vásárlóerejének növelése, az életszínvonal emelkedése szempontjából.

gazdasági fejlődésünk „nehézsúlyú”, kérdései között tartjuk számon a külkereskedelmét és a nemzetközi gazdasági együttműködés ügyét. közismert, hogy hazánk gazdasági növekedése - sok más országtól eltérően - viszonylag nagy mértékben függ a külkereskedelemtől, mind a forgalom mennyiségétől, mind a jövedelmezőségtől. állandóan növekvő importra van szükségünk, s évről-évre bővíteni kell export-piacunkat. ez ugy lehetséges, ha elsősorban iparunk - de bizonyos fokig a mezőgazdaság és a szolgáltató szektor is - fokozódó mértékben exportra orientálódik, s megteremti mindazt, ami ehhez szükséges: a szélesebb és alaposabb piaci informáltságot, a jövedelmezőbb gyártmány-szerkezetet, a hatékonyabb eladási módszereket. fejlődő gazdasági tevékenységünkkel vívhatunk ki magunknak perspektívában is kellő helyet a nemzetközi munkamegosztásban. a nemzetek helyét a tőkés piacon a versenyképesség dönti el, a szocialista piacon pedig a kölcsönös segítség elvének és a versenyképesség követelményének együttes alkalmazása. mi csak úgy fejlődhetünk dinamikusán, ha népgazdaságunk mindkét piacon eredményesen tud működni.

folyt.köv./

parlament

bkk. 1. /nyers rezső...10.folyt./-lm

a szocialista piac most és a jövőben is nagyobb biztonságot nyújt számunkra, természetes törekvésünk tehát együttműködésünk, kölcsönös kereskedelmünk állandó, erőteljes fejlesztése. a gazdasági szempontok és a politikai szempontok etéren végsőfokon egybeesnek. de irreális lenne arra törekedni, hogy külkereskedelmünket teljes egészében a szocialista világgal bonyolítsuk és elszigeteljük népgazdaságunkat a tőkés piactól, vagy csupán egy nagyon vékony érintkezési felületre korlátozzuk a kapcsolatot. ezt nem tervezhetjük. de persze nem akarjuk és nem fogjuk megvalósítani ennek az ellenkezőjét sem, szocialista kereskedelmünk elhanyagolását a tőkés kereskedelem fejlesztése kedvéért. a világnak abban a részében, ahol nincs szocializmus, a kormányoknak és az üzleti köröknek is tisztában kell lenniük azzal, hogy a mi gazdasági reformunk nem lazítja kapcsolatunkat a szocialista világgal, hanem fenntartja a közös ügyvel való elkötelezettségünket. ezen nem változtatunk, mert megfelel elveinknek és megfelel népiünk közvetlen, mindennapi érdekeinek. ez viszont nem akadályoz bennünket abban, hogy rendszeresen bővítsük és fejlesszük a fejlődő országokkal való együttműködésünket és a fejlett tőkés országokkal való kereskedelmünket is, keresve a gazdasági kapcsolatokban az új megoldások lehetőségét.

a következő időszakra szólan új lehetőségek felkutatása, új megoldások alkalmazása szükséges a kgt országok együttműködésében. ezt persze az érintett országok közösen oldhatják csak meg, nem csekély erőfeszítéssel. véleményünk szerint a fejlődés mai szakaszán a következő kérdések vetődnek fel, amelyekre választ kell adnunk:

1./ a nemzetközi termelési kooperációt továbbra is döntően az állami egyezmények keretében fejlesszük-e, vagy építsünk jobban a vállalatok gazdasági érdekeltségére? 2./ a külkereskedelmet a kétoldalú kiegyenlített árucserére elvén folytassuk-e, vagy rátérjünk a konvertibilis valuta alkalmazásával egy sajátos szabadkereskedelemre? 3./ a tudományos-kutatásokat és a termelés fejlesztését a mai módon koordináljuk-e, vagy felhasználjuk ehhez a gazdasági integráció eszközeit?

folyt.köv./

parlament

bkk. 1. /nyers rezső....11.folyt./-lm

kétségtelen, hogy jelenleg még csak kérdéseink vannak, kollektív válaszunk azonban még nincs. tudatában vagyunk annak, hogy e kérdésekre nem könnyű olyan választ adni, amely megfelel mind a gazdasági fejlődés gyorsításának, mind a nemzeti önállóság elvének. most, mikor még a helyzet-elemzés fázisában vagyunk, gondosan elő kell készíteni a következő lépést, a nézetek és elgondolások nemzetközi egyeztetését, amiből a mi pártunk és kormányunk is kiveszi majd a maga részét. a cél nem a gyorsaság lehet, hanem az a laposság.

tisztelt elvtársak!

hozzászólásommal lényegében azt kívántam megvilágítani, hogy milyen felfogás, milyen gazdaságpolitikai logika vezet, amikor egyetértek a kormány jövőévi költségvetési javaslatával. a magyar szocialista munkáspárt nevében a költségvetési javaslatot elfogadom./mti/ --

parlament

bkk 2. az országgyűlés csütörtöki ülése

t zs-hi-di-ty-sl-pr/tm-e-lm zs 1968. december 19.

csütörtökön délelőtt a magyar népköztársaság 1969. évi költségvetésének és a tanácsok költségvetésének 1969-1970. évi költségvetési szabályozóiról szóló törvényjavaslat vitájával folytatta tanácskozását az országgyűlés.

részt vett az ülésen losonczy pál, a népköztársaság elnöki tanácsának elnöke, kádár jános, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának első titkára, focsk jenos, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, továbbá biszku béla, fehér lajos, kállai gyula, komócsin zoltán és nyers rezső, az mszmp politikai bizottságának tagjai, valamint a politikai bizottság póttagjai, a központi bizottság titkárai és a kormány tagjai. a diplomáciai páholyokban helyet foglalt a budapesti diplomáciai képviselők számos vezetője.

kállai gyula elnöki megnyitója után nyers rezső az

mszmp politikai bizottságának tagja, a központi bizottság titkára emelkedett szólásra.

/folyt.köv./

10.10/ju
1014 ju
1014 ju

parlament

bkk. 2. /az országgyűlés...1.folyt./e

nyers rezsónak, az mszmp politikai bizottsága tagjának beszédét a mai bkk. 1-es kiadásunkban közöltük, az

embargót feloldjuk

és egyben a következő javításokat adjuk:

az 1. folytatás első bekezdésének 9. sora helyesen: 20-30 százalék között mozog.

a 12. sorban a „még,-”-szó törrendő.

a 14. sorban kezdődő mondat helyesen:

az arány növelésére a közeli jövőben nincs lehetőségünk...

ugyancsak az 1. folytatás első bekezdésének alulról számított 5. sora helyesen: ...elszámolás elvét, amit éppen erősíteni akarunk. tehát arra kell berendezkednünk...

a második folytatás első bekezdésének utolsó sora: ...ellenőrzést az országgyűlés részéről is tartalmilag tovább kell növelnünk.

a második bekezdés alulról számított 9. sora:

...jó eszköz számunkra ez jelenleg és a jövőben is a gazdasági élet...

a harmadik folytatás első bekezdés 9. sora helyesen: ...gazdasági tevékenység idővel korszerűtlenné válik.

a 2. bekezdés 5. sora: ...minden területén a jelenleginél gyorsabban fokozódik a...

a 3. bekezdés alulról számított 3. sora:

...panaszolják - ezt a bizottsági munka során is hallottuk -, hogy beruházási...

/folyt.köv./

11.20/ju

11.20. j. u.

11.20. j. u.

-14-

parlament

bkk. 2. /az országgyűlés...2.folyt./e

ugyancsak a 3. bekezdés utolsó sora:a felújításokhoz gyakran már nincs elég pénz.

az 5. folytatás 1. bekezdésének 6. sora helyesen: ...szertefoszlottak - éppen a nyittság és a demokratikus légkör révén - az olyan fajta illúziók...

második bekezdés alulról számított 7. sora: ...társadalmi célunkat is elérjük, a termelékenység növelésével egyúttal akár a foglalkoztatási...

ugyancsak a második bekezdés alulról számított 4. sorában kezdődő mondat helyesen: ...így látszólag nehezebb a termelékenység növelésének útján az előrehaladás...

a 6. folytatás 1. bekezdésének alulról számított 5. sorának első szava helyesen: már

a 7. folytatás első bekezdésének 4. sora: ...könnyed fejbiccentéssel.

a 9. sor helyesen: ...két vagy három éven belül...

tizenötödik sora: ...a folyamatban lévő állami nagy beruházások...

8. folytatás 2. bekezdése alulról számított 10. sora: ...igényeit is kielégítjük. ez nagy eredmény. erre vagyunk...

a 10. folytatás 1. bekezdésének alulról számított 8.sora: ...hanem fenntartja és erősíti a közös ügyet...

a 2. bekezdés utolsó sora: ...amelyekre választ kell keresnünk:

a 3. bekezdés alulról számított 3. sora helyesen: ...alkalmazásával a szocialista országok közötti sajátos szabadkereskedelemre?

11. folytatás 8. sorától a szöveg helyesen: ...pártunk és kormányunk is aktívan kiveszi majd a maga részét. a cél nem a gyorsaság lehet, hanem az alaposság, a hosszabb távra szóló jó megoldások megtalálása.

tisztelt elvtársak!

/folyt.köv./

11.25/ju

11.25. j. u.

11.25. j. u.

-15-

parlament

bkk 2. /az országgyűlés...3. folyt./-lm

dr. Marton Zoltán /budapest 49. választókerület/ igaz-

gató főorvos egyebek között a járóbeteg-ellátás helyzetét elemezte, a központi népi ellenőrzési bizottság közleményben megtartott országos vizsgálatának tapasztalatai alapján. a vizsgálat, amelyben több mint ezer népi ellenőr - köztük 451 orvos - vett részt, ismételten tanúsította az ingyenes egészségügyi ellátás nagy jelentőségét. s ha a lakosság részéről jelemezhető igényeket ezidőszakra nem is elégíti ki maradéktalanul, a fejlődés kétségbevonhatatlan. az utóbbi három évben például az orvosok száma országosan 2250-nel nőtt és csaknem 9000 egészségügyi középiskadert állítottak munkába. évenként általában hatvan új körzettel gazdagodott az egészségügyi ellátást végző orvosi hálózat. komoly segítséget jelent a házi betegápolók számának emelése, ami lehetővé teszi, hogy lényegesen költségesebb orvosi munkaerőt fokozottan a gyógyításra használják fel.

a betegforgalomban évről-évre tapasztalható erőteljes növekedés azonban akadályozza, hogy az említett fejlődés kedvező hatása a gyakorlatban teljes mértékben érvényesüljön. a hiányosan felszerelt, gyakran a tisztaság szempontjából is erősen kifogásolható, fűtetlen várótermek nem keltenek bizalmat a szocialista egészségügyi ellátás iránt.

az egészségügy régóta megoldásra váró problémája, hogy a fekvőbeteg ellátás területéről - klinikákból, kórházakból - a szakorvosok nem szívesen mennek át rendelőintézetekbe. ennek különböző szakmai és gazdasági okai vannak. a probléma megoldására biztatónak ígérkezik a fővárosi János Kórháznál kísérletként bevezetett és a tapasztalatok szerint jól bevált rendszer, a kórház-rendelőintézeti poliklinikai egység, amelyben a fiatal szakorvos fél évig kórházi osztályon, fél évig pedig rendelőintézetben dolgozik.

foglalkozott a képviselő a közúti balesetek számának kedvezőtlen alakulásával is. megemlítette, hogy a személyi sérüléssel járó közlekedési baleseteknek körülbelül egyharmada a fővárosra jut. külön figyelmet érdemel a balesetet szenvedett gyermekek és idős emberek feltűnően magas aránya. a kérdéssel annál inkább foglalkozni kell, mert a közlekedési eszközök száma az elkövetkező években várhatóan tovább növekszik, s ezzel együtt a baleseti veszély is fokozódik. a közúti baleseteket nem szabad „istencsapásaként”, felfogni, hanem minden erőltatva kell vetni a veszélyt előidéző okok csökkentésére. ez viszont nem kizárólag közlekedésrendészeti feladat, hanem a társadalom egészségének ügye, s mindenkinek egyéni és együttesen keresnie kell a megoldás lehetőségeit.

az 1969. évi költségvetési javaslatot elfogadta.

folyt.köv./

11.30/ju

11.30/ju

1300-Dm

-16-

parlament

bkk 2. /az országgyűlés...4. folyt./-lm

ezután Danos József, a Szabolcs-Szatmár megyei 13.

számu választókerület képviselője, a Csengeri járási pártbizottság első titkára szólt fel. elmondotta, hogy az új mechanizmus viszonyai között Szabolcs-Szatmár megyében is jobban ki tudják használni a szocialista nagyüzemi mezőgazdaság előnyeit. a megye mezőgazdasága előzetes számítások szerint az idén a tavalyihoz képest 10 százalékkal növelte termelésének bruttó értékét. mivel a költség szint is csökkent, a megyében a szövetkezetek mérleghiánya az idén előreláthatólag mintegy 100 millió forinttal lesz alacsonyabb a tavalyinál. nő a szövetkezet dolgozóinak jövedelme is.

a képviselő ezután a megye több problémájára hívta fel a figyelmet. kifejtette, hogy a bereg-szatmári területen a kisközségekben a gazdaságok gyenge felszereltsége miatt nehéz megteremteni a modern állattenyésztés feltételeit. bár társulásokkal hoznak létre közös beruházások megvalósítása érdekében, így is indokolt volna, ha az állam növelné a számukra nyújtott hitelek összegét. beszélt a megyében működő 35 termelőszövetkezeti csoportról is, amelyeknek földje jóval gyengébb az átlagosnál, s 20-30 százalékkal kevesebb terem rajtuk mint más területeken. ezért a csoportok tagjainak száma állandóan csökken. problémáik megoldásához az állam segítségét kérte.

a képviselő a költségvetési törvényjavaslatot elfogadta és az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

folyt.köv./

12.20/ju

11.30/ju
1310-Dm

-17-

parlament

bkk 2./az országgyűlés ... 5. folyt./-lu

dr. Hargitai Katalin, Vas megye 5. számú országgyű-

lési választókerületének képviselője, a sárvári járás főorvosa elmondta: nagy öröme szolgálni, hogy növelni kívánják az országgyűlés szerepét a költségvetési törvény megalkotásában. még szakkönyvek igénybe vételével is nehéz volt a felkészülés a költségvetés tárgyalására. - folytatta. - az új gazdaságirányítási rendszer felcsigázott bennünket, az újfajta követelmények új kívánalmakat is hoztak nekünk; vitathatatlanul érdekesebb is lett az ember. ugyanakkor, bár látom a költségvetés számait, nem ismerem az arányok kialakításának összefüggéseit, azok variációit, variálhatóságát országos szinten.

kérte a pénzügyminisztert, hogy a jövőben a költségvetés előkészítő időszakában a képviselőket is ismertessék meg a variációkkal, a közgazdasági szabályozó eszközök céljaival, szerepükkel a pénzmechanizmusban és alkalmazásuk várható hatásaival.

- mint képviselő nemcsak a döntésből, hanem a felelősségből is érdeemben ki szeretném venni a részemet. mozgasson meg bennünket is kormányunk és pénzügyminiszterünk, ne legyünk olyan „nyugodt”, helyzetben, mint eddig, - mondotta.

a továbbiakban méltatta a tanácsok gazdasági önállóságának növelésére hozott intézkedéseket és azt, hogy az országgyűlés előterjesztett törvényjavaslat csak néhány kötelező előirányzatot tartalmaz. így lehetőség nyílik arra, hogy a helyi előirányzatokat a tanácsok saját hatáskörükben állapítsák meg.

a képviselő ezután Vas megyei adatokkal támasztotta alá további módosító javaslatát, hogy a tanácsok utak és hidak fenntartására előirányzott összeget ne 20, hanem 30 millió forinttal növeljék. segítséget kért az árvíz elleni védekezés sárvári környéki feladatainak megoldásához.

a költségvetést az előterjesztett módosításokkal elfogadta.

/folyt. köv./

12.22/14

1230
1340 Duj

-18-

parlament

bkk. 2. /az országgyűlés...6.folyt./e

Bálint Istvánné, Békés megye 12. számú országgyűlési vá-

lasztókerületének képviselője, a szeghalmi járási nőtanács titkára egyetértett a terv- és költségvetési bizottság javaslatával, a költségvetés kiadási oldalának 100 millió forintos emelésével. a javaslat - mondotta - olyan címeken indítványozza az előirányzat növelését, amelyek közvetlenül érintik a vidéki lakosságot is.

felsőlalásának további részében a vidék iparosításának helyzetével és feladataival foglalkozott. elmondta, hogy Békés megyében a szeghalmi járás lakossága évente mintegy ezerrel csökken, mert a fiatalok otthon, szülőfalujukban nem találnak szakmát, megélehetést biztosító munkaterületet. gyakran a szülők is követik őket. összesen 3600 az eljáró dolgozók száma. munkára vár 7600 asszony és lány, s az év nagy részében nem tudnak a mezőgazdaságban dolgozó 4400 nő foglalkoztatásáról sem gondoskodni.

a környék termelészövetkezeteinek adottságai a jövőben sem teszik lehetővé a munkalehetőségek számottevő bővítését - mondotta, s kérte az illetékes szerveket, hogy vizsgálják meg a terület helyzetét és a népgazdaság teherbíró képességének figyelembe vételével enyhítsenek a gondokon. éljenek azzal a lehetőséggel, amelyet a kihasználatlan munkaerő és - az ipar vízellátása szempontjából - a kőrösök közelsége jelent. az ipar fejlesztésével megszűnne az elvándorlás, megszülnének a termelészövetkezetek és megnőne a családokra jutó jövedelem is.

a képviselő kitért a kedvezőtlen körülmények között gazdálkodó termelészövetkezetek helyzetére is. szorgalmazta, hogy hitelkérelmeik elbírálásánál vegyék számításba korlátozott forrásaikat, pénzügyi nehézségeiket. példával bizonyította, hogy az indokolt esetekben tanúsított megértés és az adottságaikhoz szabott gondoskodás áthidalhatja az átmeneti zökkenőket.

Bálint Istvánné a gyermekgondozási segély kedvező hatásának méltatásával zárta felszólalását. az állami költségvetésről szóló törvényjavaslatot a Békés megyei képviselőcsoport nevében elfogadta és elfogadásra ajánlotta.

ezután szünet következett.
/folyt. köv./

12.25/ju

1232
1340 Duj

-19-

parlament

bkk 2. /az országgyűlés... 7. folyt./-lm

szünet után az elnöklő dr. beresztőczy miklós sarkos istvánnak /budapest, 14. választókerület/, a fővárosi tanács vb elnöke adta meg a szót. a képviselő bevezetőben rámutatott arra, hogy az 1968-as évvel az új mechanizmus első esztendőjét zárjuk le. ez az év a gazdálkodás szempontjából több szempontból is sikeresnek mondható. ezzel kapcsolatban a képviselő rámutatott arra, hogy a nagyobb önállóság megteremtése jelentősen fokozta és fokozza a tanácsi gazdálkodásban szerepet játszóknak felelősségét is. ennek egyik jellemző bizonyítéka, hogy a városfejlesztést célzó javaslatok, a pénzeszközök felhasználására tett indítványok, a kidolgozott elképzelések ebben az évben sokkal reálisabbak voltak, mint a megelőző esztendőben. aláhúzza, hogy a városépítés és a tanácsi gazdálkodás fejlesztése számos vonatkozásban össztársadalmi ügyvé vált budapestben. a fővárosi vállalatok és intézmények saját elhatározásukból a városfejlesztés számos területén kérnek és vállalnak feladatokat, a legnagyobb budapesti üzemek például bekapcsolódtak a lakásépítkezésbe, s jól megtervezett, ésszerűen kivitelezett családi otthonokat adtak át dolgozóknak szerepet vállaltak a főváros kommunális problémáinak megoldásában is, az ut- és vízhálózat fejlesztésében, a kulturális igények kielégítésében, részt vettek bölcsődék, óvodák építésében, közreműködtek a városi közvilágítás modernizálásában.

igen eredményesnek jellemezte a felszólaló a fővárosi és más szervek között kialakult együttműködést. megemlítette például, hogy az 1969. évi költségvetés előkészítése és a városfejlesztési program megtárgyalása során mind a pénzügyminisztériumtól, mind az országos tervhivataltól sokoldalú, értékes segítséget kaptak.

a továbbiakban - a pozitív jelenségek felsorolása mellett - felvetett néhány olyan gondolatot is, amelyet véleménye szerint a gazdaságirányítás új rendszerében feltétlenül figyelembe kellene venni. minthogy az idei gazdálkodási évet előre láthatólag minden tekintetben sikeresen zárjuk, fokozottan óvakodni kell attól, hogy a korábbi időszakban elég gyakran tapasztalt túlzott megalégedettség, vagy öntelt-ség legyen ismét urrá, mert ez gátolná a következő évek feladataira való alapos, gondos felkészülést.
/ folyt. köv. /

14.30/ju

-20-

14.30
D

parlament

bkk 2. /az országgyűlés... 8. folyt./-lm

a manapság sokat emlegetett nagyobb önállósággal kapcsolatban felhívta a figyelmet: jó dolog önállóan tervezni és alkotni, de az önállóság azt célozza, hogy a közös gondok, felszámolása, a közös program megvalósítása érdekében eredményesebben tudjon dolgozni. az önállóságnak nagy felelősségérzettel kell párosulnia, amely - ha kell, - korlátozhatja is ezt az önállóságot, a kitűzött cél szolgáltatásban. egyébként mindenkinek hozzá kell szoknia ahhoz a gondolathoz, hogy az önállóság nem ér véget önálla, mert a felügyelete alá tartozó intézmények, szervek is önállóbban akarnak dolgozni, az alacsonyabb fokú tanácsok is sokkal inkább a maguk felelősségére akarnak tevékenykedni, mint eddig.

a továbbiakban megemlítette, hogy gazdasági életünkben gyakran tapasztalható indokolatlan óvatosság és taktikázás. ez megnyilvánul a számlázás rendszerében, a kifizetéseké, az árka lku lacióknál, olyankor, amikor nemcsak több letnyereséget akarnak egyes esetekben a vállalatok a maguk számára biztosítani, hanem néha - főleg az év vége felé - igyekeznek a munkát úgy irányítani, nehogy túlzottan megnövekedjen az adott évben a nyereségük. attól tartanak ugyanis, hogy emiatt a következő évben nagyobb kötelezettségek hárulnak majd rájuk, még több és jobb munkát várnak majd el tőlük. káros és indokolatlan az ilyen felfogás.

budapest munkaerő helyzetéről is szólt. - gyakran emlegetik nálunk a munkaerő hiányt - mondotta s hozzáfűzte, hogy véleménye szerint az esetek többségében ez csak fikció. a vállalatok ugyanis terveiket nemcsak kielégítően teljesítik, hanem túl is szárnyalják, annak ellenére, hogy ugyanakkor számottevő munkaerőhiányt jelentenek. ha valaki felvételre jelentkezik az illető vállalatnál, rendszerint találunk is számára munkaalkalmat. a nem kellően átgondolt felvételek különféle következményei vannak. egyrészt továbbra is fennáll, vagy talán még növekszik is az ugynevezett kapun belüli munkanélküliség, másrészt lehetővé válik a könnyelműen gondolkodó dolgozók számára, hogy gyakran változtassanak munka helyet. a munka hely változtatás ugyanis rendszerint két-háromnapos munkakieséssel jár, s ha budapestben arról beszélünk, hogy mintegy 36 000 ember hiányzik a termelésből, akkor emögött javarészt az említett munkaerő vándorlás húzódik meg. a termelési feladatok maradéktalan elvégzéséhez szükséges munkaerőt tehát reálisan kell megtervezni, s a jelentkező létszámot oda kell irányítani, ahol arra valóban szükség van.

/ folyt. köv. /

14.35/ju

-21-

14.40
15.40

parlament

bkk 2. /az országgyűlés... 9. folyt./-lm

a gazdálkodás másik gondjaként említette meg a képviselő, hogy egyes vállalatoknak nincs fejlesztési alapjuk, - például ilyenek a belkereskedelmi vállalatok is -, s emiatt éppen azokon a területeken, ahol az ellátás szempontjából leginkább szükség volna, /a kereskedelemben ezeket „fehér foltoknak”, nevezik/ nem tudnak fejleszteni, új egységeket berendezni, új telephelyeket létesíteni. ez tovább növeli a különbséget a belső és külső területek ellátottsági színvonalá között. a jövő év, valamint a további esztendőik fejlesztési programjának kialakításánál gondoskodni kell majd a még kevésbé ellátott területek igényeinek fokozott kielégítéséről.

ezzel a problémával függ össze az is, - mondotta a továbbiakban, - hogy sokhelyütt a gazdaságosságot nem összvállalati szinten szemlélik, hanem csupán az egyes telephelyek gazdaságos működését tartják elsősorban szem előtt. a szolgáltatásban, a kereskedelmi, állami, tanácsi és szövetkezeti vállalatoknál egyaránt tapasztalható, hogy a gazdaságtalanul dolgozó egységeket rendkívül könnyen felszámolják. csak a vállalat érdekeit nézik, s nem gondolnak arra, hogy az egyébként gazdaságosan dolgozó vállalaton belül annak a ráfizetéses egységnek a megszüntetése esetleg emberek ezreinek életét érinti hátrányosan.

a képviselő ezután részletesen szólt arról, hogyan alakult budapest élete, hogyan fejlődött a főváros 1968-ban. hangoztatta, hogy az idei év budapest szempontjából is eredményes volt. hosszú idő óta például ez az első olyan esztendő, amikor az építőipari vállalatok nemcsak teljesítették, de bizonyos vonatkozásban túlteljesítették a lakásépítés programját, s azt ígérik, hogy az 1969-re tervezett 5 400 tanácsi és szövetkezeti lakás mindenképpen fel fog épülni. ez reményt nyújt arra, hogy az elkövetkező időszakban még nagyobb lesz a lakásépítés üteme.

a fővárosi tanács vb elnöke közölte, hogy hozzáfogtak az általános városrendezési terv átdolgozásához. ezzel kapcsolatban hangoztatta, hogy budapest fejlesztési programjának kialakításánál a főváros környékének érdekeire is gondolni kell. előfordulhat például, hogy egy-egy budapesti létesítmény megvalósulásával valamelyik pest megyei járás problémái is megoldódnak, s ugyanez érvényes fordítva is, hogy tudniillik a fővároshoz közeli községekben - esetleg közös alapon - létrehozott beruházások a budapesti ellátást javítják majd.

/folyt.köv./

15.15/gy

1549

- 22 -

parlament

bkk 2. /az országgyűlés... 10. folyt./-lm

ismertette sarlós istván a budapesti kerületek rekonstrukciójára kidolgozott nagyvonalú programot is. a fővárosi tanács végrehajtó bizottsága legutóbb foglalkozott kispeszt általános rendezési tervével, s folyamatban vannak olyan rekonstrukciós munkák, mint óbuda központjának kialakítása. nagy, összefüggő városnegyedek épülnek fel rákospalotán és zuglóban. az óbudai aranyhegy lejtőjén és békásmegyeren 10 000-res lakásszámot meghaladó városrészek építését tervezik. szólt a fővárosi közlekedés megjavítását célzó intézkedésekről, az egészségügyi szempontból nagy jelentőségű 900 ágyas dél-pesti kórház előkészületeiről, az árueellátás megjavítását szolgáló tervekről.

a továbbiakban a tanácsi gazdálkodás néhány problémájáról beszélt, s ennek keretében részletesen szólt az ugynevezett telek-politikáról. rámutatott arra, hogy hosszú időn át a teleknek sem értéke, sem ára nálunk nem volt. most viszont harcolni kell a telekzsora ellen. a telek zöme ugyanis nem az állam, vagy a városok tulajdona, s ha építkezni akarnak, általában kisajátítás útján jutnak telekhez. de a teleknek mozgó ára van, az állami szerveknek be kell tartaniuk a kisajátítás irányait. ha magasabb árat ajánlanak fel, annak ügyességi óvás lehet a következménye, ha szabályszerűen járnak el, a tulajdonosok pert indítanak, s az állam, illetve a tanács a tetemes perköltségen kívül a forgalmi árat is köteles megfizetni. módosítani kellene az irányárakat, - hangoztatta a képviselő, - s kisajátítási célokra olyan alap létesítését javasolta, amelynek birtokában az állam több telekhez juthatna, s ilyen módon jobban ki tudná elégíteni az építkezési igényeket.

az 1969. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslatot a képviselő elfogadta.

/folyt.köv./

15.20/gy

- 23 -

1610f
A

bkk 2. /az országgyűlés...11. folyt./-lm

darvasi pálné, tsz-tag, a pest megyei 26-os számú

választókerület képviselője elsősorban a közellátás helyzetével foglalkozott. elmondotta, hogy a megyei képviselőcsoport nemrég megvizsgálta a megye ellátási helyzetét és az eredmények mellett sok hibát is feltárt. nem megfelelő a husáruk választéka; s a községekben nem mindig kapható hus. javítana a helyzeten, ha a falvakban és kisvárosokban egyszerű, olcsó vágóhelyeket létesíthetnének. kérte a képviselőt: engedélyezzék az illetékesek azt is, hogy a termelőszövetkezetek és az állami gazdaságok tőkehust árulhassanak, s a szövetkezetek - a tejhez hasonlóan - a hus után is kaphassanak állami támogatást.

a kenyérellátásról szólva kifogásolta, hogy a sütőüzemek nem adnak folyamatosan jó minőségű kenyeret a lakosságnak. hangsúlyozta: nem lehet elfogadni az évek óta hallott magyarázatokat a szakemberhiányról, a szállítási nehézségekről. ezek ismételtetésével soha nem javulhat meg a kenyér minősége. szóváltette azt is, hogy a nemrég nagy költséggel üzembe helyezett váci kenyérgyár már a kezdet kezdetén gyenge minőségű kenyeret süttött, nemrég pedig géphiba következtében le is állt.

a továbbiakban a kenyér korszerűbb szállítását szorgalmazta. azt is javasolta, hogy a kenyér minőségének javítása és a zavartalanabb ellátás érdekében ahol lehet, ismét helyezték üzembe a kis falusi sütő-üzemeket.

a képviselő a költségvetési tervezetet elfogadta és az országgyűlésnek is elfogadásra javasolta.

/folyt. köv./

15.30/gy

de

16.12

bkk. 2. /az országgyűlés...12.folyt./e

dr. radnóti istván, a badacsonyi állami gazdaság igazgató-

ja, veszprém megye 2. számú választókerületének országgyűlési képviselője örvendetes tényként említette, hogy a jövő évi költségvetés nagyobb összeget biztosít a mezőgazdasági beruházásokra. ez elősegíti a mezőgazdasági termékek exportjának fokozását, növeli a deviza-bevételeit. közvetve tehát a népgazdaság más ágazatainak fejlődéséhez is hozzájárul, hiszen a megszerzett deviza az ipari üzemek bővítéséhez szükséges gépek, anyagok előteremtésének egyik jelentős forrása.

a jövő esztendőben az állami beruházások rovására 4 százalékkal növekszik a vállalati beruházások részaránya - idézte a költségvetést radnóti istván, majd elmondotta, hogy ezt azért tartja igen előnyösnek, mert tapasztalatai szerint a vállalati döntések alapján megvalósult beruházások lényegesen hatékonyabbak. kevésbé örvendetes viszont, hogy az építőipar teljesítményének 6-7 százalékos előirányzott növekedése lényegében nem haladja meg az ipar átlagnövekedésének ütemét, s szinte azonos a beruházások 6-7 százalékos tervezett növekedésével. ez egyértelműen arra utal, hogy a jelenlegi kapacitási gondok jövőre sem enyhülnek számottevően. szükségesnek látszik a hazai építőiparnak a számítottnál nagyobb ütemű fejlesztése - esetleg építőipari kapacitás importálása -, féltő ugyanis, hogy jövőre éppen a vállalati beruházások szenvednek késedelemet. javasolta: az országos tervhivatal tegye ujjabb vizsgálat tárgyává a hazai építőipari kapacitás tervezett bővítését.

a képviselő szólt arról is, hogy a nyugdíjasok életkörülményeinek javításával kapcsolatban fontos feladat vár az illetékesekre. a nyugdíjasok magas száma miatt máról holnapra lehetetlen ezt a kérdést megnyugtató módon rendezni. addig azonban, amíg megtalálják a legmegfelelőbb megoldást, szükséges lenne, hogy egyénekenkénti elbírálás alapján a helyi tanácsok rendszeresebben segítsék a leginkább rászorulókat.

a költségvetés tervezetét elfogadta.
/folyt. köv./

15.35/gy

de

16.12

bkk. 2. /az országgyűlés... 13. folyt./-lm

dr. Szokola Károlyné, Somogy megye 7-es választókerületének képviselője, járási tanácsai végrehajtó bizottsági titkár

a vidéki ipartelepítés eredményeit méltatta. Mint mondotta, a harmadik ötéves terv időszakában Somogy megye is jelentős támogatást kapott, s a foglalkoztatási lehetőségek számottevően javultak. A megyében azonban az elért jelentékeny javulás ellenére még mindig sokan várnak elhelyezkedési lehetőségekre. Indokoltnak tartja, hogy a következő ötéves terv időszakára is tartsa fenn a kormány az ipartelepítést szolgáló külön anyagi keretet, s ha mód van rá, az előirányzatot a harmadik ötéves tervhez képest emeljék.

A továbbiakban szóváltette: igen nagymértékben lecsökkent a községi tanácsok fejlesztési alapja, keveset tudnak költeni a falu villamosítására, járdák, törpevízművek építésére, orvosi rendelőkre, iskolákra, könyvtárakra, klubokra. Véleménye szerint módot kellene találni arra, hogy a kisebb fejlesztési alappal rendelkező tanácsok az említett célokra kedvezményes hitelet kaphassanak.

Egy új rendelkezés értelmében 1969 január 1-től megszűnik a tanácsoknál alkalmazott ugynevezett saját rezsizs építőipari tevékenység és annak lehetősége is, hogy a társadalmi munkában tervezést vállalók kiadásait fedezzék. Kérte a kormányt, tegye lehetővé, hogy a tanácsok január 1-e után is igénybevehessék a tervezők társadalmi munkáját oly módon, hogy kiadásait megtéríthessék. Ha ugyanis ez a lehetőség megszűnik, a tervezőirodával sokkal drágábban tudják csak elkészíttetni egy-egy kisebb létesítmény terveit és a munka jóval hosszabb ideig tart.

A képviselő a költségvetés tervezetét elfogadta és az országgyűlésnek is elfogadásra ajánlotta.

/folyt.köv./

15.40/gy

- 26 -

16.12

bkk. 2. /az országgyűlés... 14. folyt./e

Kurucz Márton járási pártbizottsági első titkár, Csongrád megye 7. számú választókerületének képviselője a községi települések fejlesztéséről beszélt. Elmondta, hogy ilyen vonatkozásban 1968-ig jelentős tényező volt - a saját erőforrások mellett - a központi erőforrás. Ez utóbbival némiképpen ellensúlyozni lehetett a községek között a különböző bevételi forrásokból adódó aránytalanságokat. Mivel az idén a központi erőforrás szerepe a községi települések fejlesztésében lényegesen csökkent, növekedtek az aránytalanságok a bevételi lehetőségek között is: még az azonos település-kategóriába tartozó községek ellátottsági színvonala is tovább differenciálódott. Különösen a közművesítés vonatkozásában vannak jelentős eltérések a költségekben. Még nagyobbak a gondok a fejlesztéssel az ugynevezett kiemelt településeknél, mivel itt az ellátottsági színvonal - közművesítettség, stb. - még alacsonyabb, az igények viszont a városi nivó megközelítésére irányulnak. Bizonyos, hogy meg lehet találni a módját a települések fejlesztésének - azzal együtt, hogy a központi erőforrás egyre csökken. Állítom - hangsúlyozta a képviselő -, hogy a helyi tanácsok növekvő önállóságában is rejlenek olyan, még fel nem tárt tartalékok, amelyeket fel lehet használni a községi települések fejlesztésére. Indítványozta Kurucz Márton, hogy az illetékes kormányzati szervek tegyék megfontolás tárgyává: nem lehetne-e valamiféle pénzügyi alapot létesíteni a községi települések fejlesztésére. A járási tanácsok ugyanis ilyen alappal nem rendelkeznek. Érdemes lenne azt is mérlegelni: lehetséges-e olyan hitelezési feltételek kialakítása, amelyek révén a községi települések a mostaninál előnyösebb helyzetbe kerülnek, s itt azokról a településekről van szó, amelyeknek nincsenek kedvező helyi bevételi forrásai.

A szentes - Csongrád közötti közúti és vasúti hid mostoha állapotáról szólt ezután a képviselő. A hidat 1903-ban adták át a forgalomnak. Többszöri megrongálódás után helyrehozva, jelenleg 1.9 méterrel keskenyebb a medernyílás fölött ívelő közúti pálya szélessége az eredetinel. A korábbi kétirányú forgalom helyett jelenleg csak egyirányú a forgalom. Sok panasz hangzik el ezzel kapcsolatban, s a közlekedési nehézségeket még fokozza, hogy ezen a helyen a tranzit-forgalom is bővül. Az 1945-46-ban ideiglenes jelleggel helyreállított hid garanciális ideje lejártában van. Kérte a képviselő a közlekedés- és postaügyi minisztert, a hid-probléma megoldása érdekében mihamarabb intézkedjen.

A költségvetési törvénytervezetet a képviselő elfogadta.

/folyt.köv./
15.50/11

- 27 -

16.12

parlament

bkk. 2. /az országgyűlés...15.folyt./lm

varga sándor, a hajdunánási termelészövetkezet elnöke,

hajdu-bihar megye 1. számú választókerületének országgyűlési képviselője a többi közt azt tette szóvá, hogy tapasztalatai szerint a mezőgazdasági beruházások egyikét-másikat indokolatlanul magas áron „számlazzák”, „egy szarvasmarha-istálló felépítése például tulságosan drága mind az államnak, mind a szövetkezetnek. egy-egy férőhely nem ritkán 20-25 ezer forintba kerül, ami alaposan megnöveli a szarvasmarha-hizálás költségeit. javasolta: az illetékesek vizsgálják felül a mezőgazdasági beruházások költségszámláit, mert elképzelhető, hogy egyes építő- vagy szállító vállalatok a megengedettnél nagyobb összegű nyereséget vágnak zsebre.

a képviselő észrevételei között szerepelt az is, hogy egy-egy gazdaság tulságosan nagy összegeket fizet ki gépek üzemeltetésére, karbantartására, javítására. a saját termelészövetkezte például az elmúlt esztendőben 467 ezer forintot fizetett ki gépjavítás címén, amit még elég jelentős állami hozzájárulás is tetézt. számításaik szerint a gépjavítások, felújítások - a javító-szerezők munkabérével együtt - évente csaknem egymillió forintba kerülnek a termelészövetkezetnek. ebből az összegből hat új erőgépet tudnának megvásárolni. a képviselő indítványozta, hogy az eddig kapott főjavítási támogatást a jövőben új gépek beszerzésére használhassák fel a termelészövetkezetek. ennek segítségével hamarosan kicserélődne a már csak nehezen javítható gépállomány, s jelentősen csökkennének a javításra fordított kiadások.

varga sándor örvendetes tényként nyugtázta, hogy a jövő évi költségvetés jelentős összegeket juttat óvodaépítések-re. véleménye szerint azonban ez az összeg korántsem elegendő, mert hamarosan óvodás koraak lesznek azok az apróságok is, akiknek szülei igénybe vették a gyermekgondozási segítyt. az óvodahiány enyhítésére jó néhány helyi tanács már eddig is igyekezett saját erőből megoldást találni: meglevő épületek bővítésével, toldásával növelték az óvodák befogadóképességét. az így elérhető gyermekek ellátására viszont egyetlen tanács sem rendelkezik fedezettel. ezért a képviselő javasolta; az illetékesek vegyék fontolóra, hogy milyen módon lehetne pénzt biztosítani az ilyen módon bővített óvodák működtetéséhez.

a tervezetet elfogadta.

ezután ebédszünet következett.

/folyt.köv./
15.55/11

- 28 -

16⁰⁰
16¹²

parlament

bkk. 2. /az országgyűlés... 16.folyt./e

az ebédszünet után dr. beresztóczy miklós elnökletével folytatódott a tanácskozás.

dr. szabó zoltán egészségügyi miniszter emelkedett szólás-

ra. bevezetőben közölte, hogy ez év végéig - az 1968-as költségvetési összegek felhasználásával - várhatóan egymillió hétszáz-ezer beteget ápolnak a fekvőbeteg-ellátó gyógyintézetek, a körzeti orvosi és a szakorvosi rendelőintézetekben több mint 100 millió esetben végeztek, illetve végeznek vizsgálatot, kezelést. a gyógyszerárak ugyszintén körülbelül 100 millió vényre szolgálnak ki gyógyszer, a közegészségügyi-járványügyi államások helyszíni vizsgálatainak száma eléri az ötvenezeret.

a következőkben számadatokkal vázolta fel a miniszter a lakosság egészségi állapotának alakulását, a népmozgalom helyzetét, az élveszületések száma - 1964 óta -, bár mérsékelten, de fokozatosan emelkedik. 1968-ban - 157 000 körül várható az élveszületések száma, s ez mintegy 8 000-9 000-rel több, mint 1967-ben és 24 000-rel magasabb, mint 1965-ben volt. tovább csökken a csecsemőhalandóság, ezer élveszületésre számítva várhatóan 34-35-re. valamelyest emelkedik - a korábbi két évhez viszonyítva legalábbis - a halálozási arány, amiben közvetve és közvetlenül szerepe van a tavasszal történt mintegy kétmillió influenza megbetegedésnek. mindamellett az élveszületések és a halálozások számát egybevetve megállapítható, hogy tovább növekszik a természetes szaporodás.

a fertőző betegségek elleni küzdelem eredményeként gyakorlatilag megszűnt a járványos gyermekbénulás, a torokgyík, a málária és a kiütéses tifusz, lényegesen csökkent a hastífuszban, a szamárhögésben és - az oltott korcsoportokban - a tetanuszban megbetegedettek száma. megnyugtatóan alakult, a lakul a gümőkóros betegségek statisztikája is. az elmúlt tíz év során a felnőtt lakosság körében az ujonnan felfedezett gümőkóros betegek száma a felére, a 0-14 éves koraak között pedig az 5 százaléka csökkent. az eredmények ellenére - különösen az idős kora lakosság körében - a gümőkór még mindig elterjedt betegség, nagyarányú csökkenésével csak az 1980-as esztendőkre számíthatunk, amikor majd a lakosság zömét a már nem fertőzött korosztályok adják.

/folyt.köv./

- 29 -

16.06/11

16⁴²

bkk. 2. /az országgyűlés...17.folyt./e

e betegség elleni küzdelemet tehát tovább kell folytatni. a járványügyi helyzet alakulásától függően lehet majd az egészségügyi hálózat és az intézmények szellemi-tárgyi kapacitásának egy részét fokozatosan más egészségügyi ellátási feladatokra felhasználni. az erre vonatkozó irányelveket a közeljövőben kívánom a kormány elé terjeszteni -, mondotta dr. szabó zoltán.

ezután szóváltette, hogy néhány fertőző betegségben - például járványos májgyulladás, vérhas - a csökkenés ellenére is még mindig magas a megbetegedettek száma, s ezért még sok egészségügyi teendő van hátra. az egészséget károsító, betegségeket okozó környezeti ártalmak elhárítása is az egészségügy megerősítő, közegészségügyi tevékenységének egyik igen fontos és felelősségteljes feladata.

az anya-, az újszülött-, a gyermek- és a családvédelem volt a miniszter által említett következő téma. elmondta, hogy a koraszülések csökkentése érdekében fokozni kell a terhesgondozást, mind nagyobb mértékben biztosítani kell a veszélyeztetett terhesek kiemelt gondozását és intézeti ellátását. javításra vár - az egészségügyi és a társadalmi szervek jobb együttműködésével - a családvédelmi és családtervezési felvilágosító-nevelő munka is.

a következőkben beszámolt a miniszter annak a 30 millió forintnak a felhasználásáról, amellyel az országgyűlés az egészségügy 1968-ra tervezett költségvetését megemelte. ezt az összeget elsődlegesen az intézeti-kórházi fertőzések megelőzésére, csökkentésére, a fekvőbeteg-ellátó gyógyintézetek higiéniai viszonyainak folyamatos javítására költötték. az anyagi eszközök egy részét a fertőzés megelőzésének leginkább kitett sebészeti, szülészeti, és a csecsemő-gyermekgyógyászati osztályok higiénés helyzetének jobbítására irányozták elő. az összegnek más részét korszerű és hatékony sterilizálási feltételek megteremtésére fordították. ennek alapján történik baranya, hajdu-bihar, vas és több más megye egyes kórházaiban, valamint több országos intézetben a központosított, modern fertőtlenítő részlegek kialakítása.

/folyt.köv./

el

bkk. 2. /az országgyűlés...f18.folyt./e

az országgyűlés elé került törvénytervezet szerint - hangsúlyozta dr. szabó zoltán - az egészségügyi és szociális kiadások javasolt előirányzata emelkedik. a tervezett növekedés biztosítja a harmadik ötéves terv következő esztendejére eső részarányos és megvalósuló mennyiségi fejlesztéseinek fedezetét. ugyanakkor lehetőséget biztosít bizonyos időszere és szükséges minőségi fejlesztésre, illetőleg az ilyen irányú fejlesztés egyes céljainak fokozatos elérésére is. biztosítja például az egészségügyi tárca költségvetése, hogy megkezdhessük - tömeges méretekben - a kanyaró elleni védőoltást, a fővárosban 50 000 óvodás és bölcsődés koru gyermeket a fogszuvasodást gátló és megelőző tablettákkal lássuk el. nyolc és fél millió forinttal növekszik a rendszeres szociális segélykeret. a költségvetés emelkedése hozzájárul ahhoz is, hogy megfelelő szinten tartsuk a fekvőbeteg-ellátó gyógyintézetekben a gyógyszeres kezelést, tovább folytassuk a korszerű ellátási formák fokozatos kialakítását, friss, tudományos-műszaki-technikai eredményeket alkalmazhassunk a betegellátásban és az intézetek szakmai-technikai tevékenységében.

az intézeti betegellátás fontos tényezője az ápolás, a betegágy mellett és egyebütt a nem orvosi képesítéshez kötött, az orvosi munkát kiegészítő szakfeladatok ellátása, a szakképzett nővérek és asszisztensnők munkája. számuk a harmadik ötéves terv első három esztendejében mintegy 20 százalékkal növekedett. száz kórházi ágynál jelenleg átlagosan 25 nővér dolgozik, az 1969. évi költségvetésből 3 100 érettségizett lány nővérré képzését irányozzák elő.

a gazdasági irányítás új mechanizmusának első évi tapasztalatairól szólva az egészségügyi miniszter megállapította, hogy az illetékes tanácsok többsége fejlesztette az egészségügyi intézményeket, biztosította működési feltételeiket. nagyon lényeges ez, hiszen az egészségügyi költségvetés mintegy 70 százaléka a közvetlen tanácsai felügyelet alatt működő intézmények fenntartását és működtetését szolgálja. ott, ahol az év elején bizonyos zavarok mutatkoztak, ezeket - az esztendő folyamán - a végrehajtó bizottságok korrigálták. a legtöbb egészségügyi intézet önálló gazdasági egységként működik.

/folyt.köv./

el

bkk. 2. /az országgyűlés..19.folyt./e

helyenként bizonyos hatásköri visszatartás, bizonytalan évközi juttatások zavarták a felelős, tervszerű, önálló intézeti gazdálkodást. akadtak intézetek, ahol a szakmai és gazdasági vezetők sem éltek még kellően önállóságuk, különösen az önálló beralap-gazdálkodás lehetőségeivel. az egészségügyi intézményeknek maguknak kell megoldaniuk a lakosság ellátásából közvetlenül rájuk háruló feladatokat. az önálló költségvetési gazdálkodás a szakfeladatok és az egészségügyi dolgozók élet- és munkakörülményei javításának jelentős emelője lehet, fokozhatja az anyagi eszközök hatékonyabb felhasználását.

a miniszter elmondta, hogy a társadalombiztosítás gyakorlatilag a lakosság egészére kiterjed. a lakosság szubjektív és objektív igénye és az egészségügyi ellátás igénybevétele egyre nő. a demográfia, az átlagos életkor, a megbetegedés és a halálozás struktúrája dinamikusan változik. az orvostudomány mind a tudományos kutatás, mind a betegségek megelőzése és gyógyítása számára újabb és újabb lehetőségeket tár fel, újabb és újabb feltételek biztosítását igényli. az idős-korú lakosság számbeli növekedése az egészségügyi ellátásban és a szociálpolitikában egyaránt számos új feladatot hoz magával. az ellátás fejlesztésének és működtetésének lehetséges és adott keretei, valamint a meglévő és növekvő igények, szükségletek ütközései, időszakról-időszakra - kétségtelenül - feszültségeket eredményeznek és hozhatnak létre. a második és a harmadik öt éves tervidőszakok, az éves fejlesztési és költségvetési előirányzatok ezeknek a feladatoknak és feszültségeknek a megoldásához, az egészségügyi ellátás és a közegészségügyi viszonyok további javításához biztosítottak feltételeket. az orvosok, gyógyszerészek, egészségügyi dolgozók túlnyomó többsége - nem egyszer nehéz körülmények között - hivatástudattal áthátrált, áldozatos, hozzáértő munkával vállalta ezeket a feladatokat, vette és veszi ki részét eredményes megoldásukból.

ezután dr. szabó zoltán arról tájékoztatta az országgyűlést, hogy az egészségügyi minisztérium szakemberek bevonásával, gondos elemzés alapján tanulmányt készített szocialista egészségügyünk eddigi alakulásáról, jövőbeni leglényegesebb feladatairól. a tanulmányt az idei őszi egészségügyi, igazgatási, tudományos és társadalmi szervek szakembereivel megvitatták. a tanulmány és a szakmai véleménycsere tapasztalatai alapján egészségpolitikai koncepciót dolgoztunk ki -, mondta befejezésül a miniszter, s hozzátette, hogy ezt a jövő év első felében az illetékes szervek elé terjeszti jóváhagyásra.

/folyt.köv./

16.30/gy

- 32 -

le 1738

bkk 2. /az országgyűlés... 20. folyt./-lm

bali zoltán, a tolna megyei 3-as számú választókerü-

let képviselője, a bátaszéki buzakalász tsz elnöke hangsúlyozta, hogy az 1969 évi állami költségvetés megfelel az új gazdaságirányítási rendszerből adódó feladatoknak, biztosítja a fejlődéshez szükséges anyagi feltételeket, lehetővé teszi népgazdaságunk arányos fejlődését, az életszínvonal emelkedését. kifogásolta, hogy sok olyan előírás van érvényben, amelyeket az idő túlhaladott, vagy éppen amelyek még időszzerűtlenek. egyes szabványok például ha azokat pontosan és betűszerint alkalmazzák, olyan anyagi erőket kötnek le, amelyeket másutt sokkal hasznosabban fel lehetne használni. megemlítette, hogy az új szabványnak megfelelően például kicserélnek egyébként ép telefonvezetékeket, holott ezzel várhatnának addig, amíg a vezetékek felhasználódnának.

foglalkozott a továbbiakban a tervező irodákat érintő ösztönzési rendszerrel is. a tervezők jelenleg abban érdekeltek, hogy a létesítmény, amit terveznek minél drágább legyen, mert akkor nekik is magasabb díj jár. véleménye szerint olyan módszert kellene bevezetni, hogy a tervezőknek akkor legyen magasabb a jövedelmük, ha az általuk tervezett létesítmény kifogástalanul megfelel a célnak, de ugyanakkor a kivitelezés költsége a lacsony.

szóvá tette, hogy egyes építőipari vállalatok - monopóliumhelyzetüket kihasználva - tovább növelik a már amúgy is magas beruházási költségeket. a megye több tsz-ének példáját említette, ahol a tehenészetek, illetve sertéstelepek építése jóval többbe került, mint ahogy azt előre tervezték.

arról is szólt, hogy javítani kell a termelőszövetkezetek gépesítését és az alkatrész ellátást.

a képviselő a költségvetés tervezetét elfogadta és az országgyűlésnek is elfogadásra ajánlotta.

/folyt.köv./

16.35/gy

- 33 -

le 1738

bkk. 2. /az országgyűlés...21. folyt./e

nemes istván /pest megye, 1. számú választókerület/, a

gödöllői városi pártbizottság titkára - választói megbízása nyomán - a magánépítetők gondjairól beszélt. egyebek között szóváltette, hogy az országos takarékpénztár új hitelpolitikája, az 1968-ban bevezetett kamatrendszer és a kivitelezési költségek gyors növekedése hátrányos a saját erőből lakást építetőknek. elmondta, hogy pest megyében - ahol az országos átlagnál magasabb, 80-85 százalékos a magánerőből épülő lakások aránya - tavalyhoz képest több mint 20 százalékkal csökkent a lakásépítéshez igényelt hitelek száma. indítványozta, hogy vizsgálják meg az építőipari árak emelkedésének okait, s megfontolásra ajánlotta: nem lenne-e helyes, ha a családi házaknál 20 000 forintról 40 000 forintra, a társasház-építkezéseknél 40 000 forintról 80 000 forintra növelnék a 2 százalékos kamattal nyújtott alapkölcsön összegét.

kifogásolta az építési és városfejlesztési miniszter rendeletét, amely a magánerőből történő társasház és csoportos lakóház-építkezéseknél nem teszi lehetővé, hogy az építő közösségek munkásokat, alkalmazottakat foglalkoztassanak. indítványozta, hogy a kisk és a vállalatok lakásépítkezéseit esetleg vonják ki a rendelkezés hatálya alól.

nemes istván az elővárosi közlekedés hibáival, az ingázók jogos panaszával is foglalkozott felszólalásában. rámutatott: tarthatatlan az a helyzet, hogy 29 kilométeres távolság megtételéhez 77 percre van szükségük a szerelvényeknek. hangsúlyozta, hogy pest megye és a főváros eszközei külön-külön és együtt sem elegendőek a korszerűsítéshez. kormány szintű intézkedésre lenne szükség, amelynek már a negyedik öt éves terv időszakában éreztetnie kellene hatását.

a költségvetés tervezetét a terv- és költségvetési bizottság módosító javaslataival együtt elfogadta és elfogadásra ajánlotta.

/folyt.köv./

le

bkk. 2. /az országgyűlés...22.folyt./e

vendel zoltánné /zala megye 4. választókerület/ tanítónő

megállapította: a korábbinál több jut 1969-ben a szociális, egészségügyi és kulturális igények kielégítésére. helyes, hogy kormányunk nagy figyelmet fordít a körzeti iskolai hálózat gyorsabb ütemű kiépítésére, az általános iskolai diákok otthonok fejlesztésére, s elősegíti a korszerűtlen, kis tanyai iskolák felszámolását.

a körzetesítéssel kapcsolatban rámutatott arra, hogy ez a folyamat utolsó szakaszához érkezett. a kis létszámú iskolák felsőtagozatos növendékei tulajdonképpen már körzeti központokba járnak. velük nincs is különösebb gond. azonban a községekben visszamaradt alsótagozatosok száma annyira alacsony, hogy kizárólag az ő számukra iskolát fenntartani nem érdemes, sőt szinte fényűzés. zala megyében is csaknem harminc olyan, kis létszámú iskola van, amely megérett a megszüntetésre. ezek általában a forgalomtól távol eső, nehezen megközelíthető községekben vannak, így a megszűnő iskolák fenntartási és egyéb költségei nagyjából elegendők volnának egy megfelelő kollégium létesítésére. a képviselőnő helyeselte, hogy a művelődésügyi minisztérium a kérdést napirenden tartja, s lehetőséget keres a gazdaságos, s egyben a nevelés szempontjából is előnyös megoldásra.

sok gondot okoz az általános iskolát be nem fejezett állami gondozottak sorsa. nagyrészt veszélyeztetett környezetből került állami intézetbe. nevelésük a tanköteles koron túl vagy ipari, mezőgazdasági szakmunkássá képzésük ifjúsági otthonban volna leginkább megoldható. az otthonban szakmai tennivalóik mellett a hét három napján a dolgozók általános iskoláját végzik, a másik három napon pedig szakmunkásképzésben részesülnek. mivel zala megyében nincs olyan ifjúsági otthon, ahol az általános iskolából kimaradt, szakképzetlen fiatalok nevelését, foglalkoztatását megoldhatnák, a képviselő javasolta, hogy két-három, vagy esetleg még több megye összefogásával hozzanak létre ilyen intézményeket.

az 1969. évi költségvetési javaslatot elfogadta.

/folyt.köv./

17.20/

le

parlament

bkk. 2. /az országgyűlés... 23. folyt./-lm

váncsa Jenő, az agárdi állami gazdaság igazgatója,

fejér megye 4. számú választókerületének országgyűlési képviselője egyebek közt hangsúlyozta: a mezőgazdasági árintézkedések meghozták a várt eredményt, megteremtették az önálló gazdálkodás pénzügyi alapjait, tovább erősítették a termelőszövetkezeti gazdálkodás iránti bizalmat. az ideiglenes értékesítési eredmények vizsgálata viszont azt bizonyítja, hogy van még tennivaló, mert a jelenlegi árrendszer még mindig lényegesen jobban kedvez a növénytermelésnek, mint az állattartásnak.

a képviselő szavazta, hogy a mezőgazdasági üzemek vezetői nehezen igazodnak el a bonyolult külkereskedelmi ár-számítások között. például hiába hasonlítják össze a termelés költségeit a nemzetközi piac áraival, hiszen a termelés tényleges költségeit a bennük foglalt dotáció miatt nem tudják kiszámítani. megkapják ugyan a piacutató intézet különböző kiadványait, de ha azt akarják megtudni, hogy áruik nemzetközi mércével mérve versenyképesek-e, csak a hozamokból, a munka termelékenységéből és a különböző fajlagos mutatókból levonható következtetésekre vannak utalva. váncsa Jenő azt is hiányolta, hogy a külkereskedelmi ár legtöbb esetben nem kapcsolódik szorosan a belkereskedelmi árhoz, sőt több árunál a belföldi árak nem is ösztönöznek többlet export-termelésre.

a költségvetési javaslatot elfogadta.

ezután szünet következett.

/folyt.köv./

de

parlament

bkk. 2. /az országgyűlés...24. folyt./e

szünet után az elnököl kállai Gyula bejelentette, hogy a költségvetési törvényjavaslatához több felszólaló nem jelentkezett. ezután megadta a szót vályi Péter pénzügyminiszternek, aki válaszolt a vitában elhangzottakra.

megállapította, hogy a felszólalók általában egyetértettek azzal a gazdasági törekvéssel, ami a napirenden szerepelt költségvetésben és a jövő évi tervben megnyilvánult. a felszólalásokból kitűnt: a képviselők messzemenően figyelembe vették, hogy az 1969. évi állami költségvetés deficittel zárul, s hogy jövőre és az aztán következő években nagy figyelemmel kell lennünk ennek a deficitnek a további alakulására, illetve megszüntetésére.

- biztató, hogy itt, az országgyűlés fórumán felszólaltak megnyilvánulásából az csendült ki: valamennyien azonos módon ítéljük meg az ország helyzetét, a gazdasági továbbfejlődés útját és az előttünk fekvő törvényjavaslatot is. ugyanakkor az is kiderült - az általános egyetértés mellett -, hogy sok olyan kérdés van még, amelynek megoldása a következő esztendőkre ad feladatot.

a továbbiakban vályi Péter elmondta, hogy a költségvetés összeállításakor figyelembe vettek számos olyan észrevételt, amelyet a képviselők az országgyűlés korábbi ülésein tettek. egyébként az ilyen észrevételek egy része már meghallgatásra talált az idén évközben elvégzett költségvetési módosítások végrehajtásakor is.

a parlamenti vitában érintett témák közül a pénzügyminiszter először az egészségügy, szociális kérdésekre tért ki. egészségügyünk fejlődését az utóbbi években tulajdonképpen az lassította, hogy nagyrészt mennyiségi irányba toldott el a fejlődés, miután a mezőgazdaság szocialista átszervezésével nagyot nőtt a társadalombiztosításban részesülők száma. ezt néhány év alatt - beruházásokkal, az egészségügyben foglalkoztattak létszámával - „utolérni”, igen nehéz lett volna. ezért kerültek mind a mai napig a mennyiségi fejlesztés problémái az egészségügyi munka homlokterébe.

/folyt.köv./

18.16/11

de 1982

bkk. 2. /az országgyűlés...25.folyt./e

ugyanakkor kétségtelen, hogy jogos az egészségügy minőségi mutatóinak fejlesztésére vonatkozó igény is, hiszen az egészségügyi létesítmények, a gyógyítás „technológiája”, mindinkább megköveteli a korszerű és nagyértékű eszközök alkalmazását, az igényekből és a lehetőségekből azután bizonyos konfliktusok keletkeznek.

- egyetérttek azzal - hangsúlyozta vályi péter -, hogy összefoglaló - a gazdaságosság, az életszínvonal-politika kérdéseivel összefüggő, a lehetőségekkel számoló - egészségügyi koncepció készüljön, miként azt többen is javasolták a felszólalók közül. ezt a koncepciót azután tárgyalják meg az illetékes szervek, köztük az országgyűlés is.

kitért arra - a képviselők részéről felvetett - kérdésre is, miként lehetne érdemibbé tenni az országgyűlés munkáját a költségvetés megtárgyalásában. közölte, hogy már az 1970. évi költségvetés munkálatai során igyekeznek az igénynek eleget tenni. így például a különböző parlamenti bizottságoknak és a képviselőknek az egyes ágazatok előirányzatait részletesebben ismertető tájékoztatást adnak szóban és írásban. elhangzott az a megjegyzés is, hogy hozzá tartoznék a költségvetés érdemi megtárgyalásához: a költségvetés olyan stádiumban kerüljön bizottsági vitára, amikor az egyes tételeken még lehet változtatni. nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy egy éves költségvetéssel szemben a variálhatóság bizonyos fokig túlzott igény.

magyarázatképpen megemlítette: a kulturális, a szociális és az egészségügyi terület egésze 2 milliárd forinttal nagyobb összeget kap 1969-re, mint amekkorát 1968-ban kapott. de ebből a 2 milliárdból legalább másfél milliárd forint már az előző években megépített intézmények működtetésére, fenntartására szolgál. tehát az ilyen költségvetési tételeken vitával se igen lehet változtatni. hangsúlyozta azonban, hogy különféle költségvetési kérdéseket - például a társadalmi fogyasztás kérdéseit - akkor kell a választott testületeknek megvizsgálniuk, amikor a középlejárati öt évre szóló tervek struktúráját alakítják ki. akkor ugyanis még több tényezőt lehet variálni.

/folyt.köv./

18.30/gy

19.4

bkk. 2. /az országgyűlés...26. folyt./e

a tanácsok feladatairól szólva hangsúlyozta: a jövőben a tanácsok részére nyújtott állami hozzájárulást a fejlesztési alapok és a működési költségek vonatkozásában az eddiginél objektívebb alapokra kell helyezni, s ez nyilván elősegíti majd a fejlődésben elmaradt területek felzárkózását, anélkül, hogy fékezné a jobban ellátott körzetek további előrehaladását. az illetékesek foglalkoznak a kérdéssel, s már a jövő évi, valamint az 1970-es tanácsai költségvetésekben is jelentős mértékben érvényesült ez az elv, például szabolas, somogy és pest megye vonatkozásában. itt az állami támogatás mértékének meghatározásánál messzemenően figyelembe vették a meglévő elmaradást. a miniszter megjegyezte, hogy ezzel a kérdéssel szorosan összefügg a vidéki ipartelepítés. megerősítette a kormányt az elhatározását, hogy továbbra is dotálja a budapestről kiköltöző üzemek vidéki letelepedését, ezen kívül külön állami támogatást nyújt vidéken létesülő új üzemek felállításához. ezt az akciót a negyedik öt éves terv időszakában is érdemes lesz folytatni, esetleg az eddiginél nagyobb összegekkel -, mondotta a miniszter.

a községek fejlesztésével kapcsolatban a miniszter megemlítette, hogy a járási székhelyű községek gyarapítására most már évről-évre százmillió forint összegű állami támogatást biztosítanak, ami igen jelentős. azok a megyék, amelyek a múlt évben megkapták ezt a támogatást, figyelemre méltó fejlődést értek el. a kormány ezt az akciót tovább kívánja folytatni 1970-ig, s a mintegy 300 millió forint összegű fejlesztési program keretében biztosítja majd a legfontosabb községek további fejlődését.

a bérezéssel, a szociális juttatásokkal, illetve a nyugdíjügyekkel kapcsolatban a miniszter rámutatott, az illetékes kormányzati szervek is ismerik a problémákat, a megoldandó szociális kérdéseket. felelőtlenség lenne azonban ezek rendezésére most bármiféle határozott ígéretet tenni. ezeket csak teljes áttekintésben lehet vizsgálni, s a következő öt éves tervvel kapcsolatos életszínvonal-politika keretében kell komplex módon, az összes hasonló problémák együttes mérlegelésével megoldani.

foglalkozott a miniszter a gyermekintézmények hálózatának fejlesztésével is, s hangsúlyozta, hogy minden lehetőséget fel kell használni a helyzet további javítására, különösen pedig az óvodai hálózat bővítésére. a pénzügyminisztérium megfelelő rendszert próbált kidolgozni arra, hogy a különböző szervek - tanácsok, szövetkezetek, vállalatok - együttműködésével hogyan lehetne gyarapítani az említett intézmények számát.

/folyt.köv./

19.24/11

19.4

bkk. 2. /az országgyűlés...27. folyt./e

befejezésül a miniszter közölte, hogy az illetékes kormányzati szervek tüzetesen megvizsgálják majd a parlament két-napos vitájában elhangzott észrevételeket, javaslatokat, s azok elintézéséről az országgyűlés elnökségét, valamint az érdekelteket értesítik. a miniszter bejelentette, indokoltnak tartja és elfogadásra javasolja a terv- és költségvetési bizottság, valamint dr. hargitai katalin képviselő módosító indítványát. kérte az országgyűlést, hogy az 1969. évi állami költségvetést az említett módosításokkal fogadja el.

ezután határozathozatal következett. az elnöklő kállai gyula javaslatára az országgyűlés először a módosító indítványokról döntött. egyhangúlag elfogadta a terv- és költségvetési bizottság javaslatát, hogy a költségvetés eredeti előirányzatain felül a tanácsi utak és hidak fenntartására 20 millió forintot, mezőgazdasági bekötőutak és távvezetékek építésére 50 millió forintot, az egészségügyi ellátás javítására 30 millió forintot biztosítsanak. ugyancsak elfogadta az országgyűlés dr. hargitai katalin képviselőnek a vitában elhangzott javaslatát, hogy további 10 millió forinttal emeljék a tanácsi utak és hidak fenntartási előirányzatait. az elfogadott módosító javaslatok együttesen 110 millió forinttal növelik az 1969. évi állami költségvetés kiadásainak előirányzatát.

az országgyűlés ezután a módosító indítványokkal együtt általánosságban és részleteiben, egyhangúlag megszavazta az 1969. évi állami költségvetésről és a tanácsok költségvetésének 1969/70. évi költségvetési szabályozóiról szóló törvényjavaslatot.

a következő napirendre rátérve az elnöklő kállai gyula bejelentette, hogy a kormány nevében dégen imre válaszol szilágyi sándor veszprém megyei képviselőnek egy korábbi interpellációjára.

/folytm.köv./

19.30/gy

- 40 -

de 204

bkk. 2. /az országgyűlés...28.folyt./lm

dégen imre államtitkár, az országos vízügyi hivatal

elnöke emlékeztetett arra: szilágyi sándor veszprém megyei képviselő az országgyűlés március 29-1 ülésén elhangzott interpellációjában a jka város és környéke vízellátásának ügyét tette szóvá. a bauxit-bányászat következtében ugyanis egyes közép-dunántúli területeken jelentősen csökkent a felszín alatti vizek szintje s ez károsan hat a vízellátásra. akkor párdi imre, az országos tervhivatal elnöke az interpellációra válaszul közölte, hogy a kérdés részletesebb vizsgálatot igényel, s az év végéig adható konkrét válasz az interpellációra.

a kormány gazdasági bizottsága december elején megtárgyalta a bányavizek hasznosításáról és a bauxitbányászatnak a közép-dunántúli területek vízviszonyaira gyakorolt hatásáról szóló előterjesztést és a szükséges intézkedésekről határozatot hozott. elrendelte, hogy a bányaművelés következtében keletkező helyi vízelvonások káros hatásának elhárításáról úgy kell gondoskodni, hogy a bányaműveléssel érintett területeken biztosítható a folyamatos vízellátást. a határozat soronkívüli intézkedésekre kötelezi a bányászati szerveket a már észlelt vízelvonások káros hatásának megszüntetésére. a bauxitbányászatnak azonban nemcsak hátrányos hatásai vannak a vízgazdálkodásra. az aktív bányavédelem érdekében lesüllyesztett és a bányából kiemelt nagymennyiségű víz - mivel minősége is megfelelő - ivóvíz ellátásra jól hasznosítható.

a bauxitbányászat során kitermelte viz felhasználásával két nagy, korszerű vízmű épül, csaknem 500 millió forint beruházással. az egyik a nyirád-ajkai vízmű. ennek megépítése lehetővé teszi a jka város és a környék lakosságának jobb vízellátását, és a további iparfejlesztés vízigényét is kielégíti. a másik vízmű a balaton délnyugati öblözete mentén levő települések regionális vízellátó műve lesz. ez jelentős lépéssel viszi előre a balaton üdülőövezet vízellátásának korszerű megoldását. mindkét regionális vízmű-rendszer építése 1969-ben kezdődik. e nagy, 500 négyzetki lométer területre kiterjedő létesítmény-rendszer első ütemének kiépítése az ajkai térségben 1971-re, a délnyugat-balaton övezetben 1973-ra befejeződik.

/folyt.köv./

19.40/gy

- 41 -

de 204

parlament

bkk. 2. /az országgyűlés...29. folyt./lm

az interpellációra adott választ az interpelláló képviselő és az országgyűlés elfogadta.

az interpellációra adott válasz után kállai gyula zár-
szavával ért véget a tanácskozás.

- Ülésszakunk tárgysorozatával végeztünk, - mondták a költségvetési vita - azt hiszem ezt valamennyien megállapíthatjuk - jó alkalmat adott arra, hogy áttekintsük az évi gazdálkodásunk, a reform bevezetésének főbb tapasztalatait, s kitűzzük a népgazdaság jövő évi tervezett fejlődésének irányait, feladatait. a két napos vita is azt tükrözte, hogy állami és társadalmi szervezeteink, üzemeink, vállalatok és intézményeink ebben az esztendőben is jól dolgoztak, dolgozó népünk szorgalmasan, odaadón fáradozott nagy feladataink megoldásán. jóleső érzéssel állapíthatjuk meg, hogy ebből a nagy munkából képviselőtársaink is méltóképp kivették részüket. az önkö-
aktiv közreműködésével, a választókerületekben, a bizottságokban és itt a plénumon kifejtett tevékenységével országgyűlésünk az idén sok nagy fontosságú, az egész társadalmat érintő kérdést vitatott meg, s további sikeres munkához jobb feltételeket biztosító törvényeket alkotott, megfelelően gyakorolta az alkotmányból, s a nép szuverénitásától eredő jogait, végezte kötelességeit.

Ülésszakunk, s ez évi plenáris tárgyalásaink befejeztével minden kedves képviselőtársunknak, s az önkö személyén keresztül a választópolgároknak, egész népünknek kellemes karácsonyi ünnepeket, további sikereket, békés, boldog új esztendőt kívánok. /mti/

--

- 42 -

parlament

bkk. 2. /az országgyűlés...30.folyt./e

a mai bkk. 2. /az országgyűlés.../ számú hírünkre a következő javításokat adjuk:

a 7. folytatás 1. bekezdése 3. sorának első szavai helyesen: vb. e l n ö k é n e k adta meg a szót.

a 8. folytatás 3. bekezdése 3. sorában kezdődő mondat a következőképpen alakul: a vállalatok ugyanis tevékenységüket csak kielégítően teljesítik, hanem túl is szárnyalják. a mondat további része kimarad. a szöveg tehát így folytatódik: ha valaki felvételre...

ugyanezen bekezdés 12. sorában a következő szövegrész pótlólag beirandó: ...változtassanak munkahelyet. a munkaerő-vándorlás viszont kedvezőtlenül befolyásolja az üzemek, vállalatok tevékenységét. a munkahely-változtatás ugyanis...

a 9. folytatás 2. bekezdése 7. sorában a „felszámolják,” szó helyett f e l s z á m o l n á k irandó.

a 11. folytatás 1. bekezdése 6. sorában „községben,” helyett k ö z s é g e k b e n irandó.

ugyanezen bekezdés utolsó szava helyesen: ár támogatást.

a 13. folytatás 1. bekezdésében a képviselőnk funkciója helyesen: a fonyódi járási tanács végrehajtó bizottságának titkára.

a 14. folytatáson a felszólaló kurucz márton képviselő a szentesi járási pártbizottság első titkára.

a 15. folytatáson szereplő varga sándor képviselő a hajdunánási rákóczi termelőszövetkezet elnöke.

a 21. folytatáson nemes istván képviselő foglalkozása: a gödöllői városi pártbizottság titkára.

az 1. bekezdés 2. sorának végétől a szöveg helyesen: ...választói m e g b i z a t á s a nyomán...

a 26. folytatás utolsó bekezdésének a utról számított 3. sorában a „próbált,” szó helyett p r ó b á l irandó.

19.45/gy

- 43 -

- vége -

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1968. december 20.

bb. 1. bőséges, választékos a karácsonyi halpiac

1 kf/kf/gy/1e

1968. december 20.

a karácsonyi élelmiszervásár egyik alapvető cikke a hal, amelyből az idén bőséges, választékos az ellátás. a halértékesítő vállalat a jelzett igényeknek megfelelően 50-50 vagon halat ad budapestre és vidékre, de még ennél nagyobb fogalomhoz is van tartaléka. a pontyok 95 százaléka - a tavalyi tapasztalatokat és az igényeket figyelembevéve - egy kilón felüli. kívánság szerint kapnak az üzletek fogast, süllőt, harcsát, s nagyobb mennyiségben kerül forgalomba - száraz, de izletes húsú növényevő amur és busa. az ünnepekre a halárak nem változtak, a kis ponty különként 19 forintba, a kilón felüli 22 forintba kerül. decemberre tervezték ugyan a nagyméretű ponty árának egy forintos emelését, a halért azonban saját eredményének a terhére megadta a forintos engedményt.

az ünnepi halvásárra már minden előkészületet megtettek. a fővárosban a halat árusító mintegy 400 üzletet feltöltöttek. a forgalmasabb boltok, ha az időjárás engedi és szükség lesz rá, ideiglenes árusítóhelyeket is felállítanak. a következő napokra a vállalat az autóközlekedéstől 30 teherkocsit bérelt, s ezek napjában akár többször is viszik a boltlánczatba utánpótlást. vidékre turajáratokkal indítottak utnak halszállítmányokat, amelyek a kis falvakba is eljutnak. december 24-én ünnepi ügyeletet tart a halért, s ahova kell, még délelőtt is küld friss szállítmányt.

1. közt. kőv. /

le